

60 GODINA TRADICIJE

NAJVEĆI PROIZVOĐAČ SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U SRBIJI

NAŠA VIZIJA

TEŽIMO DA DOSTIGNEMO PERFORMANSE POSLOVANJA KAKVE IMAJU SAVREMENI EVROPSKI FORMULATERI SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA I DA POVEĆAMO SVOJ IZVOZNI POTENCIJAL

NAŠA MISIJA

ODRŽIV PROIZVODNI PORTFOLIO. Svoj poslovni uspeh gradimo stalnim prilagođavanjem svojih proizvoda zahtevima i potrebama korisnika, kao i standardima i zakonskim propisima koji određuju savremenu proizvodnju, promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja.

SAVREMENA TEHNOLOGIJA. Visok kvalitet naših proizvoda i njihovu usklađenost sa zahtevima koji se odnose na očuvanje životne sredine i uspostavljanje optimalnih radnih uslova u procesima proizvodnje, obezbeđujemo razvojem i primenom savremenih tehnologija formulisanja.

ODGOVORNO POSLOVANJE. Poslovnu politiku zasnivamo na odgovornosti prema poljoprivrednim proizvođačima i poslovnim partnerima, ali pre svega prema zajednici u kojoj živimo, životnoj sredini i stanovništvu koje dolazi u dodir sa našim proizvodima.

Hronološki opis razvoja firme

1955. U pogonu preduzeća GALENIKA proizveden prvi preparat za zaštitu bilja - Monosan
1965. Prvi izvoz na inostrano tržište (1.000 tona Tritox-a, insekticid u obliku praha, na rusko tržište)
1966. Proizvodnja, koja se odvijala na lokaciji FEMOS u Novom Beogradu, se seli na današnju lokaciju na Batajničkom drumu b.b. u Zemunu
- 70-ih godina Integracija sa "Sanohemijom" iz Obrenovca
- od 1980. RO AGROHEMIJA u sastavu SOUR-a GALENIKA
- od 1991. Deoničarsko društvo u sastavu GALENIKA HOLDING
- od 1997. Društveno preduzeće GALENIKA-FITOFARMACIJA
- od 1999. Akcionarsko društvo sa 83% privatnog kapitala i preko 1900 akcionara
2001. Bitna godina u poslovanju sa tri važna obeležja:
- Prva trgovina akcijama Galenika Fitofarmacija a.d. na Beogradskoj berzi
- Početak intenzivnih investicionih aktivnosti
- Ukрупnjavanje vlasništva
2004. Sertifikovan sistem menadžmenta kvalitetom u skladu sa ISO 9001:2000
Izvršena homogenizacija akcija
Ukupne investicije u vrednosti od 2.4 miliona €
2005. Izvršena nova emisija akcija iz raspodele dobiti za 2004. godinu, tako da je akcijski kapital uvećan za 89%
Promenjen metod trgovanja akcijama na berzi u kontinuirani metod
2007. Najveći obim trgovanja akcijama od početka trgovanja (oko 10,3 miliona €), kao i najveća vrednost tržišne kapitalizacije na dan 31.12. (60,8 miliona €).
2008. Akreditovana laboratorija za fizičko-hemijska ispitivanja, prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025:2006
Verifikovan proces otplate akcija iz II kruga svojinske transformacije, čime je učešće društvenog kapitala u ukupnom svedeno na 0%
2011. Izvršena zamena (split) akcija, bez promene vrednosti osnovnog kapitala, tako da je svaka postojeća akcija zamenjena dvema novim akcijama, dvostruko niže nominalne vrednosti.
Izvršeno povećanje osnovnog kapitala za 50%, izdavanjem nove emisije akcija.
2012. Promenjen oblik upravljanja Društvom u jednodomno, sa sedmočlanim Odborom direktora.
Sertifikovan sistem upravljanja zaštitom životne sredine, u skladu sa zahtevima ISO 14001:2004.
2014. Sertifikovan sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, u skladu sa zahtevima BSI OHSAS 18001:2007

OSVRT NA 2014. GODINU

Prema našim procenama, vrednost srpskog tržišta sredstava za zaštitu bilja je u 2014. godini neznatno rasla i iznosila je 96,5 miliona € (nivo distributerskih cena). Na osnovu marketinškog istraživanja sprovedenog u pojedinačno najvećem tržišnom segmentu, kukuruzu, procenjujemo da smo zadržali lidersku poziciju i po obimu ukupne prodaje i po pojedinačnom učešću naše robne marke. Na srpskom tržištu je i dalje primetan trend opšteg snižavanja cena, prvenstveno zbog jake konkurencije inostranih generičkih kompanija.

Obilne padavine u prvoj polovini 2014. godine su imale negativan uticaj na kvalitet i prinos većine voćnih vrsta (jagoda, trešnja, višnja, breskva, ...), a kod ratarskih useva na pšenicu. I pored nešto većih zasejanih površina pod pšenicom i značajnog povećanja fungicidnih tretmana, prinos i kvalitet pšenice su bili na nižem nivou od uobičajenih. Sa druge strane, iako su zasejane površine pod kukuruzom bile niže nego u 2013. godini, rod je u 2014. godini bio viši za 66%, pri čemu je kvalitet bio nešto lošiji. Od ostalih ratarskih useva, povećanje proizvodnje je zabeleženo na soji (20%) i šećernoj repi (4,4%), dok je proizvodnja suncokreta na nivou prošlogodišnje. Otkupne cene pšenice i kukuruza su omogućile solidnu zaradu za proizvođače, dok je cena suncokreta dostigla jednu od najnižih vrednosti u poslednjih nekoliko godina. U voćarskoj proizvodnji su dobar rod i zadovoljavajuće otkupne cene imali samo proizvođači jabuke, dok su u naročito teškoj situaciji bili proizvođači jagode i trešnje.

Naša prodaja sredstava za zaštitu bilja na domaćem tržištu u 2014. je viša za 8% od prodaje u 2013. godini, a 11% niža od planirane vrednosti. Najveći podbačaj u odnosu na plan je u grupi herbicida najpre zbog činjenice da je plan pravljen prema očekivanoj zasejanoj površini pod kukuruzom od 1,2 miliona ha, a na proleće 2014. godine je zasejano svega 870.000 ha, a zatim i zbog činjenice da su vremenske prilike u drugoj polovini maja (obilne padavine, poplave) prekinule upotrebu korektivnih herbicida.

Hladnjača je imala uspešnu sezonu, zahvaljujući saradnji sa hladnjačom van područja opštine Arilje. Otkupljena je rekordna količina maline (1.375 tona). I pored lošijeg kvaliteta u odnosu na prošlu godinu, ostvaren je bolji profit na prodaji zamrznute maline. Očekivani prihod od prodaje zamrznute maline roda 2014. godine je oko 3 miliona €.

Sezona 2014. je bila uspešna i u segmentu poljoprivredne proizvodnje. Organizovali smo ratarsku proizvodnju kukuruza, pšenice i suncokreta kao i proizvodnju semenske pšenice na ukupno 1.752 ha (samostalno i u okviru ugovorene zajedničke proizvodnje). Lošije rezultate od planiranih smo ostvarili na pšenici, iz već pomenutih razloga, dok je na kukuruzu i suncokretu ostvaren zadovoljavajući prinos i profit. Očekivani prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda roda 2014. je oko 1,9 miliona €.

Tokom 2014. godine su završena ispitivanja i ogledi potrebni za kompletiranje registracionih dosijea za Centralnu EU registracionu zonu za naša tri proizvoda, koji će u prvoj polovini 2015. godine biti predati na procenu regulatornim vlastima Slovenije (jedan proizvod) i Austrije (dva proizvoda). Istovremeno su rađena ispitivanja i ogledi za potrebe registracije ovih proizvoda u Južnoj EU registracionoj zoni. Kao i prethodnih godina, sve aktivnosti vezane za EU registracione dosijee su se odvijale u saradnji sa ovlašćenim kućama iz inostranstva, jer u Srbiji nema ustanova koje zadovoljavaju EU standarde za obavljanje ovih poslova.

Ukratko, naši poslovni rezultati u 2014. godini su:

- rast prihoda od prodaje za 10%
- rast poslovne dobiti za 1%
- pad margine poslovne dobiti za jedan procentni poen (sa 23% na 22%)
- održanje neto dobiti na istom nivou.

ENVIPACK d.o.o. je imao uspešnu godinu u kojoj je povećao broj sakupljačkih lokacija za otpadnu ambalažu od sredstava za zaštitu bilja, kao i broj klijenata. Takođe je nastavljen rast poslovnih aktivnosti u segmentu prikupljanja i zbrinjavanja otpada iz drugih industrijskih grana (gumarska, farmaceutska, prehrambena, industrija boja i lakova i sl.). U 2014. je zbrinuto 183 tone otpada, za 47% više u odnosu na prethodnu godinu.

SADRŽAJ

1	O NAMA	5
	OSNOVNI PODACI	5
	PODACI O UPRAVI DRUŠTVA	5
	STRUKTURA VLASNIŠTVA	6
	IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	6
	LOKACIJA.....	7
	ORGANIZACIJA.....	8
	KVALIFIKACIONA STRUKTURA ZAPOSLENIH	9
	NAŠ LANAC VREDNOSTI.....	10
2	TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	11
	SVETSKO TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	11
	DOMAĆE TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	12
	ZAKONSKA REGULATIVA U OBLASTI REGISTRACIJE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	12
3	STRATEGIJA	14
	OPŠTA POSLOVNA POLITIKA	14
	STRATEGIJSKI PRAVCI	14
	UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	15
4	POSLOVANJE U 2014. GODINI	17
	PRODAJA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	17
	PROIZVODNJA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	18
	RAZVOJNE AKTIVNOSTI	18
	INVESTICIONE AKTIVNOSTI.....	19
	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	19
	POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA	20
	POSLOVANJE HLADNJAČE	21
	POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA	21
	POSLOVANJE ENVIPACK D.O.O.	22
5	FINANSIJSKI REZULTATI U 2014. GODINI	23
	OSNOVNI BILANSNI POKAZATELJI.....	23
	STRUKTURA PRIHODA I RASHODA	26
	RACIO ANALIZA	28
6	AKCIJE GALENIKE - FITOFARMACIJE A.D.	29
	STATISTIKA TRGOVANJA AKCIJAMA U POSLEDNJIH PET GODINA	29
	POKAZATELJI.....	30
	ISPLAĆENE DIVIDENDE	30
7	POSLOVNI PLAN ZA 2015. GODINU	31
	PLAN POSLOVNOG REZULTATA.....	31
8	TEKUĆE POSLOVANJE U 2015. GODINI	34

1 O NAMA

Osnovni podaci

Naziv Društva:	GALENKA – FITOFARMACIJA a.d., Batajnički drum bb, 11080 Beograd - Zemun
Broj rešenja APR:	BD 307/2005 od 27.01.2005. godine
Matični broj:	07725531
PIB broj:	100001046
Delatnost prema registraciji:	Proizvodnja hemikalija za poljoprivredu, šifra delatnosti 2020
Web site & email:	www.fitofarmacija.rs ; office@fitofarmacija.rs
Podaci o osnovnom kapitalu:	1.755.600.000 dinara na dan 31.12.2014.
Broj izdatih akcija:	1.320.000 (obične); ISIN broj: RSFITOE21521; CFI kod: ESVUFR; BELEX: FITO
Broj sopstvenih akcija:	Društvo ne poseduje sopstvene akcije
Zavisna društva:	ENVIPACK d.o.o., Beograd, MB 2080115, šifra delatnosti 7022 Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem
Revizorska kuća:	UHY REVIZIJA d.o.o., Beograd, MB 17082175

Podaci o upravi Društva

Članovi Odbora direktora:

Neizvršni direktori:	Nedeljko Puhar, predsednik Odbora, vlasnik 6,14% akcija Društva Mirjana Bogičević, nezavisni direktor Branislav Medaković Dušan Mojsilović, vlasnik Agromarketa d.o.o. Živorad Vojinović, vlasnik 21,56% akcija Društva, vlasnik 75% Mikenda d.o.o.
Izvršni direktori:	Dragan Nenadović, generalni direktor, vlasnik 5,72% akcija Slavica Peković, izvršni direktor za korporativne poslove

Sekretar Društva: Lidija Nikolić

Struktura vlasništva

Podaci o strukturi vlasništva se mogu naći na internet stranici Centralnog registra HoV (www.crhov.rs). Struktura vlasništva, u trenutku izrade ovog izveštaja je prikazana u tabelama ispod:

Broj akcionara sa učešćem u kapitalu	Broj lica		Broj akcija		% od uk. emisije	
	domaća	strana	domaća	strana	domaća	strana
od 0% do 5%	1.216	60	523.455	135.728	39,66%	10,28%
od 5% do 10%	2		156.571		11,86%	
od 10% do 25%	2		504.246		38,20%	
Ukupno:	1.280		1.320.000		100%	

Tip lica	Br. akcija	%
Vlasništvo fizičkih lica	695.557	52,69%
Vlasništvo pravnih lica	457.529	34,66%
Zbirni (kastodi) račun	166.914	12,65%
Ukupno:	1.320.000	100%

Redosled prvih deset akcionara po broju akcija i po broju glasova:

Rbr	Akcionar	Br. akcija	%
1.	Vojinović Živorad	284.598	21,56%
2.	Agromarket d.o.o.	219.648	16,64%
3.	Puhar Nedeljko	81.096	6,14%
4.	Nenadović Dragan	75.475	5,72%
5.	Unicredit bank Srbija a.d. - kastodi račun	64.500	4,89%
6.	Mikend doo	50.277	3,81%
7.	Terra capital cayman	41.372	3,13%
8.	Herma investments co., ltd.	40.061	3,03%
9.	Komp. Dunav osiguranje a.d.o.	35.853	2,72%
10.	Raiffeisenbank ad Beograd - kastodi račun	21.519	1,63%
	Ukupno:	914.399	69,27%

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Društvo primenjuje sopstveni Kodeks korporativnog upravljanja, koji je objavljen na internet stranici Društva, u delu *Za investitore / Korporativno upravljanje / Opšta akta Društva*.

Sopstvenim Kodeksom korporativnog upravljanja Društvo je uspostavilo principe korporativne prakse i organizacione kulture, u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja u Društvu. Principi se naročito odnose na pitanja javnosti i transparentnosti poslovanja Društva, ostvarenja prava akcionara, okvira i načina delovanja nosilaca korporativnog upravljanja u Društvu i kontrole njihovog rada.

Cilj Kodeksa je promovisanje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da obezbede efektivan sistem kontrole nad poslovanjem Društva, kao i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, a sve u cilju obezbeđenja dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Tokom 2014. godine u primeni Kodeksa korporativnog upravljanja Društva nije bilo bitnih odstupanja od utvrđenih principa.

Lokacija

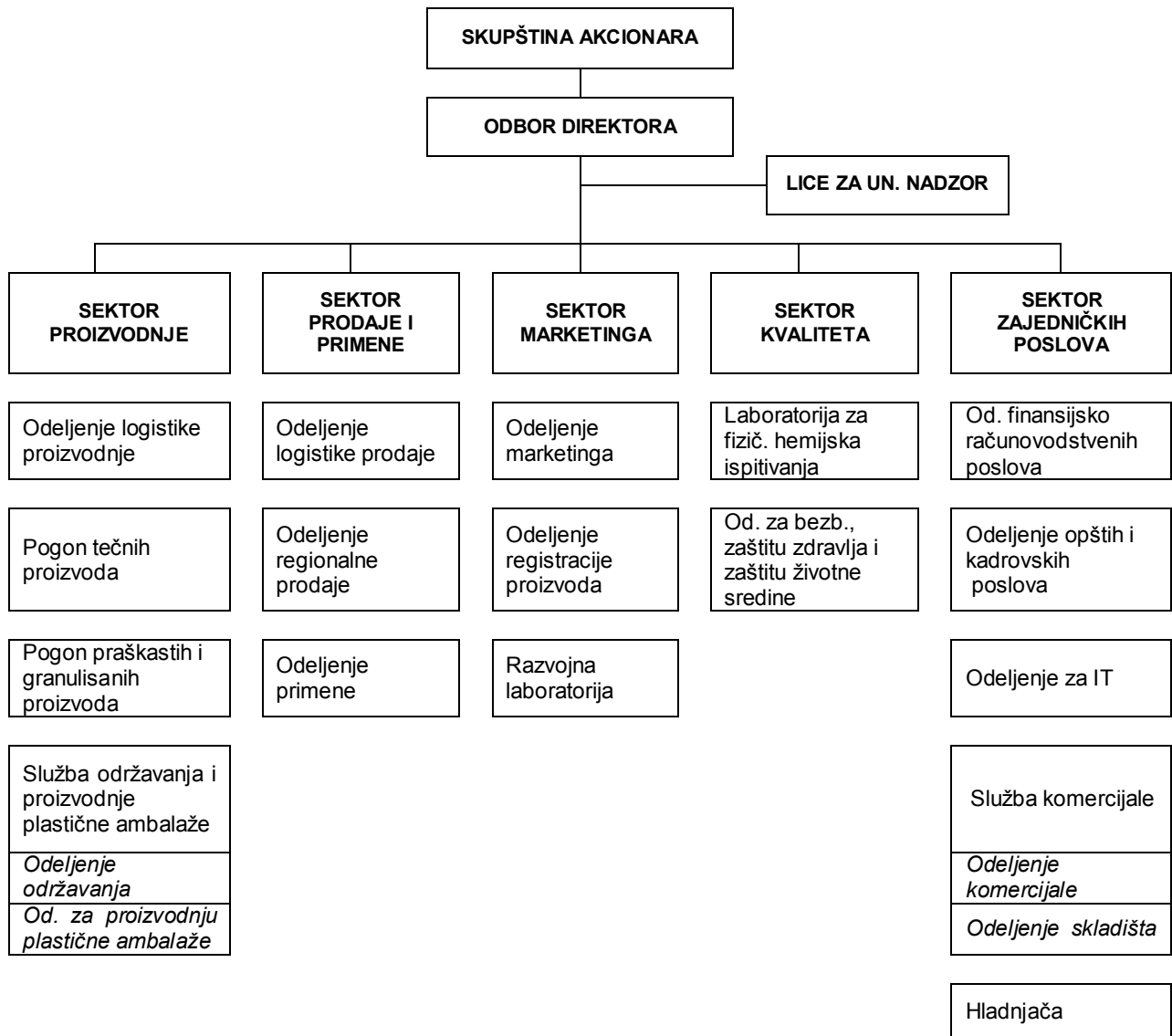
Sedište Društva je u industrijskoj zoni Zemuna, u ulici Batajnički drum bb. Osim objekata na ovoj lokaciji, posedujemo građevinske objekte na još pet lokacija:

Lokacija	Površina u m ²		
	Proizvodnja	Skladište	Posl.prostor
Zemun, Batajnički drum bb	6.462	8.040	2.200
Zemun, Masarikov trg 8a			760
Sremska Mitrovica, Stari Radinački put		1.078	502
Novi Sad, Narodnog Fronta 73			129
Ruma, Industrijska zona bb	1.726	1.839	758
Arilje, selo Stupčevići (hladnjača)	569		129

Objekat u Rumi je kupljen početkom 2007. godine, u postupku prinudne naplate poreskog duga poreskog obveznika „Zorka – Zaštita bilja“ a.d. iz Šapca, a koji je sprovedla Poreska uprava – Filijala Ruma. Objekat pogona nije u funkciji.

Zemljišta (uključujući i zemljište pod objektima):

Lokacija	Namena	Površina u m ²	Napomena
Zemun, Batajnički drum bb	Građevinsko zemljište	37.096	pravo korišćenja
Zemun, Masarikov trg 8a	Građevinsko zemljište	511	pravo korišćenja
Sremska Mitrovica, Stari radinački put	Poljoprivredno zemljište	43.583	vlasništvo
Sremska Mitrovica, Stari radinački put	Građevinsko zemljište	6.153	vlasništvo
Arilje, Grbavica, selo Stupčevići	Poljoprivredno zemljište	2.166	vlasništvo
Arilje, Grbavica, selo Stupčevići	Građevinsko zemljište	9.455	vlasništvo
Ruma, Industrijska zona	Građevinsko zemljište	61.200	pravo korišćenja
Ugrinovci, opština Zemun	Poljoprivredno zemljište	3.860.715	vlasništvo
Bečmen, opština Surčin	Poljoprivredno zemljište	2.693.390	vlasništvo
Vrbas, opština Vrbas	Poljoprivredno zemljište	3.396.537	vlasništvo

Organizacija

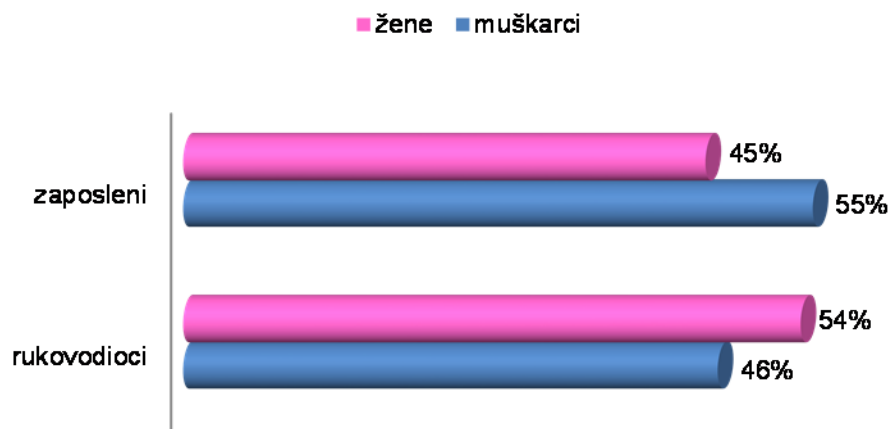
Kvalifikaciona struktura zaposlenih

U tabeli ispod je prikazana kvalifikaciona i starosna struktura zaposlenih na dan 31.12.2014. godine.

Org. deo / Kvalifikacija		I	II,III	IV	V,VI	VII,VIII	Ukupno	%
Uprava		0	0	0	0	2	2	1%
Sektor kvaliteta		0	0	4	0	6	10	7%
Sektor proizvodnje		5	10	25	4	5	49	34%
Sektor prodaje i primene		2	0	2	1	24	29	20%
Sektor marketinga		0	0	1	0	11	12	8%
Sektor zajedničkih poslova		1	1	12	7	18	39	27%
POL	Ž	0	0	11	6	33	50	35%
	M	8	11	33	6	35	93	65%
U K U P N O		8	11	44	12	68	143	
%		6%	8%	31%	8%	48%	100%	
pros. starost		40	40	44	50	43	43	

Podaci u tabeli ne daju realnu sliku o zastupljenosti polova u kompaniji. Naša politika je da u proizvodnim pogonima, zbog prirode naše delatnosti, ne zapošljavamo žene.

Na grafikonu ispod je prikazan prosečan odnos između zaposlenih muškog i ženskog pola, u poslednjih pet godina, ako se izuzmu zaposleni u Pogonu tečnih proizvoda, u Pogonu praškastih proizvoda i u Odeljenju za proizvodnju plastične ambalaže.

Naš lanac vrednosti

Od svih društvenih kompanija koje su se bavile proizvodnjom sredstava za zaštitu bilja u Srbiji krajem prošlog veka, jedino je naša kompanija uspešno privatizovana, prebrodivši sve tranzicione zamke i probleme. Kontinuiranim, organskim rastom osvajali smo sve veći tržišni udeo razvijajući sopstveni proizvodni portfolio i ulažući značajna sopstvena sredstva u proširenje proizvodnih kapaciteta, modernizaciju i rekonstrukciju opreme i objekata, kao i u unapređenje kontrole i monitoringa celog sistema.

Danas je GALENIKA - FITOFARMACIJA a.d. moderna kompanija, najveći proizvođač sredstava za zaštitu bilja u Srbiji i sa pojedinačnim najvećim tržišnim učešćem u prodaji istih.

Naša unutrašnja snaga se ogleda u kvalitetnom lancu vrednostisvih poslovnih aktivnosti koji je godinama građen i unapređivan. U svakoj od karika ovog lanca pokazujemo zavidan stepen kontrole i upravljanja što je potvrđeno sistemom menadžmenta kvalitetom po zahtevima standarda ISO 9001:2000. Sistem je projektovan tako da obezbedi potreban i kontrolisan nivo kvaliteta u svim fazama nastanka proizvoda, od razvoja, nabavke materijala, preko procesa formulisanja i pakovanja, do skladištenja i otpreme.

Automatizacija proizvodnog procesa u našoj kompaniji je na visokom nivou. Poseban softverski sistem za automatsko upravljanje proizvodnjom (SCADA) je integrisan sa informacionim sistemom, a sistem kontrole kvaliteta je tako postavljen da se u svim značajnim fazama proizvodnog procesa vrši kontrola propisanih parametara. Poslove kontrole kvaliteta obavlja laboratorija za fizičko hemijska ispitivanja koja je akreditovala deo svojih poslova prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025:2006. Efikasan sistem kontrole proizvodnog procesa omogućava kontrolu troškova, a istovremeno omogućava da kompanija potpuno upravlja sledljivošću svojih proizvoda, što je jedan od osnovnih zahteva savremenog načina proizvodnje.

Proces upravljanja i kontrole zaliha u skladištu je na visokom nivou zahvaljujući uređenom magacinskom prostoru organizovanom po propisima vezanim za skladištenje opasnih materija i informacionom sistemu sa implementiranom bar-code tehnologijom.

Naša prodajna snaga se ogleda u bogatom iskustvu i reputaciji koju smo stekli poslujući dugi niz godina na ovom tržištu, kao i u kompetentnim ljudima zaposlenim na poslovima marketinga i prodaje. Naročitu pažnju poklanjamo edukaciji krajnjih korisnika naših proizvoda organizovanjem raznih vrsta promotivnih aktivnosti, obilaskom njihovih imanja i pružanjem savetodavnih usluga. Dosadašnji rezultati praćenja zadovoljstva korisnika pokazuju da ove aktivnosti obavljamo na pravi način.

Kontinuiranim ulaganjem u razvojne poslove postigli smo da danas imamo visokoobrazovane i usko specijalizovane stručne zaposlene na ovim poslovima koji su ovladali tehnologijom formulisanja skoro svih poznatih tipova formulacija. Rezultat ovakve politike je značajan broj novih registrovanih proizvoda kojima smo upotpunili svoj proizvodni portfolio, posledično povećali prihode od prodaje i operativnu dobit, ali i obezbedili sebi dobru strategijsku polaznu osnovu za opstanak na tržištu.

Insistiranjem na odgovornom odnosu prema svim zainteresovanim stranama postigli smo da uživamo ugled pouzdanog partnera među našim kupcima i dobavljačima sa kojima smo razvili 'svi smo na dobitku' odnos. Vodeći odgovornu socijalnu politiku kompanija je postigla da uživa ugled korektnog poslodavca među svojim zaposlenima, o čemu svedoči i njihova mala fluktuacija.

Govoreći o odgovornom poslovanju, ne možemo a da ne spomenemo sistemski pristup u sagledavanju i identifikaciji rizika i sprovođenju svih potrebnih mera u cilju smanjenja tih rizika na najmanju moguću meru u oblastima zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti na radu. O tome svedoče sertifikovani sistem upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtevima standarda ISO 14001 i sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu u skladu sa zahtevima standarda BSI OHSAS 18001.

Razvojni put naše kompanije govori o efektivnom strategijskom menadžmentu koji je uspevao da predvidi i adekvatno odgovori na sve promene koje su se dešavale u okruženju. Efikasan operativni menadžment je omogućio poboljšanje upravljanja i kontrole u svim aktivnostima u lancu vrednosti čime smo stvorili značajnu komparativnu prednost. Kvalitet i sposobnost menadžmenta najbolje potvrđuje i činjenica da kompanija pokazuje sposobnost da održava i ponavlja dobre poslovne rezultate, čime kontinuirano povećava bogatstvo svojih akcionara.

2 TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA

Savremena poljoprivredna proizvodnja se ne može zamisliti bez upotrebe agrohemijskih preparata, koji obezbeđuju ostvarenje visokih prinosa i visok kvalitet proizvoda. Rastućom primenom sredstava za zaštitu bilja i drugih agrohemijskih sredstava početkom šezdesetih godina prošlog veka obezbeđena je prehrambena sigurnost čitavog čovečanstva. Koristi od „hemizacije“ poljoprivrede imale su kako razvijene, tako i zemlje u razvoju, među kojima su neke za kratak vremenski period uspele da razbiju začarani krug ruralnog i poljoprivrednog siromaštva.

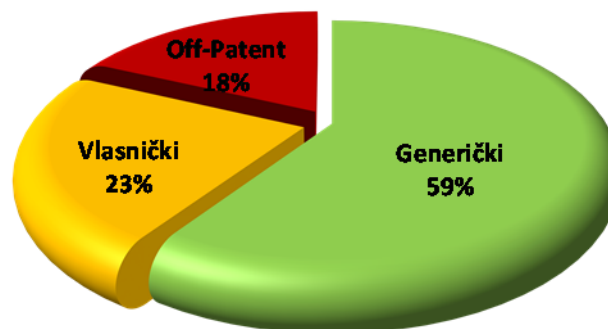
Industrija agrohemijskih sredstava je visoko profitabilna i visoko konkurentna industrijska grana, koja se na početku 21. veka nalazi pred velikim izazovima. Sa jedne strane nije prestala potreba da se primenom efikasnih sredstava za zaštitu bilja i kvalitetnih mineralnih đubriva obezbeđuje dovoljna količina hrane za rastuću svetsku populaciju, a sa druge strane je težnja da upotreba hemijskih inputa u poljoprivrednoj proizvodnji u što manjoj meri utiče na zdravlje ljudi, životinja i životnu sredinu. S tim u vezi, sve je strožija zakonska regulativa u pogledu reevaluacije starih i registracije novih sredstava za zaštitu bilja.

Svetsko tržište sredstava za zaštitu bilja

[Globalno tržište sredstava za zaštitu bilja čine tri različite grupe proizvoda:

- vlasnički proizvodi (pod patentom);
- proizvodi kojima je istekao patent, ali još uvek nemaju generičku konkurenciju (off-patent);
- proizvodi van patentne zaštite koje proizvode i drugi proizvođači, tj. generički proizvodi.

Tržištem sredstava za zaštitu bilja dominiraju šest glavnih razvojno istraživačkih kompanija, koje imaju oko polovine tržišnog učešća: BASF, Bayer CropScience, Dow AgroSciences, Du Pont, Monsanto, Syngenta. Među najveće generičke kompanije se ubrajaju: Amvac, Cheminova, Adama (bivši Makhteshim Agan), Nufarm, United Phosphorus Limited (UPL), itd.

Struktura globalnog tržišta sredstava za zaštitu bilja u 2013. godini¹

Globalno tržište sredstava za zaštitu bilja je u 2013. godini vredelo oko 54,2 milijardi \$, što je rast od oko 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukoliko se u obzir uzme i upotreba pesticida u nepoljoprivredne svrhe, ukupna vrednost globalnog tržišta je bila oko 60,7 milijardi\$.² Najveću potrošnju agrohemijskih sredstava imaju Kina, Francuska, Nemačka, Indija i SAD.

Evropsko tržište sredstava za zaštitu bilja je procenjeno na oko 25% vrednosti svetskog tržišta. U zemljama članicama EU je oblast registracije pesticida uređena najstrožijim setom pravila za registraciju na globalnom nivou (Regulativa 1107/2009, koja je usvojena sredinom 2011. godine).

U 2014. godini su se dogodile značajne akvizicije u sektoru agrohemijskih sredstava. Američka kompanija Platform Specialty Products je kupila tri evropske kompanije u sektoru (Chimac Agriphar, Chemtura, Arista), dok je američka kompanija FMC kupila dansku kompaniju Cheminova.

¹The Agrochemical Market in 2013 - Phillips McDougall, March 2014

²The generic Agrochemical market - Phillips McDougall, August 2014

Domaće tržište sredstava za zaštitu bilja

Srpsko tržište sredstava za zaštitu bilja je potpuno otvoreno i konkurentno. Na njemu je prisutno svih šest vodećih razvojno istraživačkih kompanija, najveće svetske generičke kompanije, zatim generičke kompanije sa dalekog istoka (Kina i Indija) kao i domaći proizvođači, odnosno formulatori sredstava za zaštitu bilja.

Proizvodnja u srpskom agraru se realizuje sa još uvek skromnim nivoom agrotehničkih mera, što za posledicu ima niže prinose pojedinih useva, odnosno manji obim proizvodnje od potencijalno mogućeg. Iz tog razloga, može se reći da srpsko tržište sredstava za zaštitu bilja ima potencijal rasta.

Procena je da je vrednost srpskog tržišta sredstava za zaštitu bilja u 2014. godini rasla i da iznosi oko 96,5 miliona €, i da je i dalje približno jednako podeljena između generičkih i istraživačko razvojnih kompanija. Pojedinačna tržišna učešća kompanija je teško precizno odrediti, jer ne postoje dostupni zvanični podaci.

Ukupan broj registrovanih pesticida u 2014. godini na srpskom tržištu iznosio je oko 980. Najveći broj registrovanih preparata imaju strane generičke kompanije (53%), zatim slede proizvođači razvojno istraživačkih kompanija (27%) i proizvođači domaćih proizvođača (20%). Naša kompanija, kao najveći domaći proizvođač, na tržištu Srbije učestvuje sa 112 proizvoda ili sa 55% od ukupnog broja domaćih registrovanih proizvoda.

Zakonska regulativa u oblasti registracije sredstava za zaštitu bilja

Proces registracije aktivne materije i gotovog proizvoda u EU je strogo kontrolisan i uređen proces čija je osnovna svrha da smanji rizike po zdravlje ljudi i životinja i po okolinu.

Zakonska regulativa određuje koje podatke o aktivnoj materiji i gotovom proizvodu treba prezentovati, način evaluacije tih podataka, procenu rizika, zaštitu komercijalnih informacija, javni pristup informacijama o pesticidima, maksimalno dozvoljene ostatke pesticida u hrani, itd. Aktivna materija i proizvod se mogu tržišno realizovati samo ako se u procesu ispitivanja utvrdi da su ispunjeni kriterijumi ustanovljeni odgovarajućim regulativama.

Registracija gotovog proizvoda koji se pravi od odobrene aktivne materije se radi u svakoj zemlji članici pojedinačno, a kompanija koja je registrovala proizvod dobija određeni period ekskluzivne zaštite podataka na osnovu kojih je registracija izvršena.

Ovakav proces registracije traje od 5-10 godina sa procenjenim troškovima i do nekoliko desetina miliona €, u zavisnosti od prirode aktivne materije i područja primene preparata.

Proces formiranja registracionog dosijea za generički proizvod (na bazi već odobrene aktivne materije, ali od drugog proizvođača - izvora) je jednostavniji i odvija se u dve faze:

- Dokazivanje ekvivalentnosti izvora aktivne materije. U ovoj fazi se radi niz fizičko-hemijskih i toksikoloških ispitivanja koja treba da dokažu da aktivna materija - kandidat nije štetnija i toksičnija od one koja je već dozvoljena za upotrebu.
- Registracija proizvoda. U ovoj fazi se ispituju fizičko – hemijske karakteristike proizvoda i njegova biološka efikasnost. Takođe se rade i toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja, ali u daleko manjem obimu nego u postupku prve registracije proizvoda (koriste se već dostupni podaci i rezultati ispitivanja, kada god je to moguće).

Kada se obe faze uspešno završe, proizvod dobija svoj registracioni dosije. Procenjena vrednost formiranja jednog ovakvog registracionog dosijea se kreće od 250.000 € do 800.000 €, u zavisnosti od aktivne materije i oblasti primene gotovog proizvoda. Proces kompletiranja jednog dosijea traje minimalno oko 3 godine, a na proces registracije treba sačekati još dodatnih godinu dana.

Proces registracije sredstava za zaštitu bilja u Srbiji

Imajući u vidu da je strateški cilj Republike Srbije da postane članica EU, poslednjih godina se u našoj državi odvija proces harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije. Za poslove registracije i stavljanja u promet sredstava za zaštitu bilja je nadležno Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, odnosno Uprava za zaštitu bilja u okviru Ministarstva.

Važeći Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Službeni glasnik RS 41/09) usvojen u junu 2009. godine je pravni akt koji je harmonizovan sa tada važećom direktivom 91/414/EC. Uprava za zaštitu bilja je ishitreno i nepotrebno donela ovaj Zakon, zanemarujući činjenicu da je on u većoj meri neprimenjiv u našim uslovima. Nakon inicijative domaćih proizvođača, Uprava je uvidela da je primena članova 11-25 (koji se odnose na registraciju SZB) teško primenljiva, te je primenu ovih članova odložila do 31.12.2013. godine.

Međutim, u proteklih pet godina Uprava nije podigla svoje stručne kapacitete, niti osnovala odgovarajuće institucije tako da nije u mogućnosti da sprovodi procenu registracione dokumentacije, na način koji je sama predvidela Zakonom iz 2009. godine. Imajući u vidu nejasnoće u članu 86. Zakona, u martu 2014. godine doneta je odluka da se procedura registracije može odvijati na dva načina, i po odredbama važećeg Zakona i po odredbama starog zakona.

Očekujemo da će nadležno Ministarstvo uskoro učiniti korake ka prilagođavanju zakonske regulative realnim mogućnostima i potrebama svih učesnika na srpskom tržištu sredstava za zaštitu bilja.

Udruženje domaćih proizvođača sredstava za zaštitu bilja, koje deluje pod okriljem Privredne komore Srbije nastoji da u ovom procesu prilagođavanja bude ravnopravan i konstruktivan partner Ministarstvu. Udruženje naročito insistira na činjenicama da Srbija nije primorana da primenjuje harmonizovanu zakonsku regulativu iz ove oblasti sve dok ne postane članica EU i da postoje vrlo opravdani ekonomski razlozi da se upravo na ovaj način i postupi.

Istovremeno, Udruženje je pozdravilo odluku Ministarstva kojom je od 31.12.2013. godine lista dozvoljenih aktivnih materija u Srbiji usaglašena sa onom koja je na snazi u EU. Ova odluka ima pozitivan uticajna bezbednost proizvedene hrane i zaštitu životne sredine, a u krajnjem ishodu i na izvozni potencijal srpskog agrara.

3 STRATEGIJA

Opšta poslovna politika

Održivi proizvodni portfolio

Težimo da imamo širok proizvodni portfolio kvalitetnih sredstava za zaštitu bilja koji u potpunosti može da zadovolji potrebe proizvođača različitih poljoprivrednih kultura i useva.

U našem portfoliju dominira sopstvena robna marka, a manjinu čine proizvodi svetskih kompanija sa kojima sarađujemo kroz zastupstvo, kooperaciju i distribuciju.

Sopstveni proizvodni program je zasnovan na aktivnim materijama za koje je istekao period patentne zaštite, pri čemu se vodi računa da bude održiv i u evropskim regulatornim uslovima. Izbor aktivnih materija je u skladu sa onima koje su dozvoljene za upotrebu u EU, sa čistoćama koje su jednake ili su na višem nivou od dozvoljenih. Takođe, izbor pomoćnih materija koje ulaze u sastav naših preparata je usklađen sa evropskim zakonodavstvom.

Kao kvalitetna generička kompanija, kontinuirano podižemo nivo kvaliteta svojih proizvoda ulaganjem u razvoj novih i poboljšanjem postojećih oblika formulacija, kao i obezbeđenjem što kvalitetnijih izvora aktivnih materija.

Odgovorno poslovanje

Obzirom da je delatnost kojom se bavimo visokorizična, ulažemo značajna sredstva i napore da u svakom aspektu svog poslovanja primenimo najsavremenije tehnologije i standarde i na taj način efikasno upravljamo identifikovanim rizicima.

Procesom proizvodnje kojim se dobijaju kvalitetna sredstva za zaštitu bilja po adekvatnim cenama, uz poštovanje mera bezbednosti i zaštite zdravlja, kao i zaštite životne sredine, pokazujemo svoju odgovornost prema poljoprivrednim proizvođačima, stanovništvu, svojim zaposlenima, akcionarima i zajednici kojoj pripadamo.

Sezonski karakter poslovanja

Sredstva za zaštitu bilja se najviše prodaju u periodu mart - maj, kada se najviše i primenjuju. Do kraja juna, kompanija obično ostvari oko 90% ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje sredstava za zaštitu bilja.

Početak i trajanje sezone primene sredstava za zaštitu bilja, kao i intenzitet njihove primene direktno zavise od vremenskih uslova. Moguća je situacija da nepovoljni vremenski uslovi u jednoj godini uslove potpuni izostanak primene nekog preparata, a da se sledeće godine isti preparat primeni u maksimalno mogućem obimu. Iz tog razloga, postignute rezultate poslovanja i njihove trendove treba posmatrati u širem kontekstu.

Drugo ograničenje primene preparata se odnosi na tzv. agrorok. Većina preparata se može primeniti samo do određenog trenutka u razvoju biljke, npr. dok se ne razvije prvi list. Ako se u tom periodu preparat ne proda (i primeni na biljkama), ostaje na zalihama do sledeće godine.

Poslovni ciklus kompanije počinje u septembru, kada kreće proizvodnja za sledeću sezonu, i završava se u avgustu sledeće godine. Zbog pomenutih agrorokova, naša poslovna politika je takva da sezonu dočekamo sa potpuno spremnim zalihama gotovih proizvoda. Iz tog razloga, poslednji kvartal u kalendarskoj godini je uvek obeležen intenzivnom nabavnom i proizvodnom aktivnošću, zbog čega su nivoi zaliha na kraju godine izuzetno visoki.

Strategijski pravci

Naš osnovni strategijski cilj je da postanemo značajan učesnik na regionalnom tržištu sredstava za zaštitu bilja. Da bismo to postigli, potrebno je da u srednjoročnom periodu napravimo registracione dosjee prema EU regulativi za odabranu grupu proizvoda. Time ćemo stvoriti uslove za izvoz u zemlje u okruženju, ali istovremeno i obezbediti opstanak na domaćem tržištu, obzirom da će se evropska regulativa vezana za registraciju sredstava za zaštitu bilja primenjivati i u Srbiji u doglednoj budućnosti.

Strategijsko opredeljenje naše kompanije da u srednjoročnom periodu napravi održivi proizvodni portfolio u EU okruženju, podrazumeva sledeće korake:

- izabrati oko 20 sopstvenih proizvoda koji imaju budućnost sa stanovišta kvaliteta aktivne materije, tržišnog potencijala i profitabilnosti,
- obezbediti registracione dosjee po EU kriterijumima za izabrane proizvode,
- povećati izvore prihoda izvozom na tržište EU.

Ovako formulisana strategija zahteva velika investiciona ulaganja (oko 10 miliona €) u visoko rizičan i dugotrajan projekat formiranja registracionih dosijea. Izvesno je da će ovo strategijsko opredeljenje usloviti značajne promene kako u našem srednjoročnom, tako i u operativnom poslovanju. Naš proizvodni portfolio će se postepeno sužavati, kako budu isticale pojedine dozvole za promet proizvoda za koje nećemo praviti dosijee. Trenutno, poslednje dozvole za promet ističu 2025. godine.

Dalji razvoj posla na domaćem tržištu vidimo u diversifikaciji naše delatnosti sa ciljem da se postigne sinergija sa poslovnim aktivnostima naših kupaca i krajnjih korisnika sredstava za zaštitu bilja. Drugim rečima, diversifikaciju delatnosti vidimo samo u sklopu agro biznisa. Kupovina poljoprivrednog zemljišta i organizacija poljoprivredne proizvodnje predstavljaju neke od mogućih vidova realizacije ovog strategijskog opredeljenja.

Upravljanje rizicima

Proces upravljanja rizicima u našem Društvu je formalno uređen Programom za upravljanje rizicima, koji je u nadležnosti Odbora direktora. Ovim Programom su definisani forma, tokovi i metodologija procesa upravljanja rizicima, kao i sadržaj i metodologija vođenja Registra rizika. Portfolio rizika koji su obuhvaćeni procesom upravljanja rizicima je koncipiran tako da su rizici svrstani u četiri osnovne grupe, prema baznom modelu ciljeva Društva: strateški, izveštajni, ciljevi usklađenosti i operativni ciljevi.

Najznačajniji inherentni rizici, koji su obuhvaćeni procesom upravljanja rizicima i predmet su naših intezivnih internih kontrola su:

- Strateški
 - Promena zakonske regulative u oblasti proizvodnje i prometa sredstava za zaštitu bilja u Srbiji;
 - Izlazak na EU tržište (registracioni i komercijalni aspekt);
 - Odnosi sa kupcima na domaćem tržištu (trend uvezivanja poslovanja)
- Operativni
 - Rizici u proizvodnom procesu - tehnološka bezbednost i pouzdanost, zaštita zdravlja zaposlenih, zaštita životne sredine;
 - Rizici u primeni naših proizvoda – efikasnost proizvoda, bezbedna primena, zaštita životne sredine, zaštita zdravlja konzumenata poljoprivrednih proizvoda;
 - Naplata potraživanja od kupaca;
 - Adekvatnost kadrovske strukture i ključni zaposleni;
 - Finansijski rizici.

Kao izvor značajnog nezavisnog i objektivnog uveravanja, posebno u vezi sa pitanjima upravljanja ključnim operativnim rizicima i sa njima povezanim internim kontrolama, Odbor direktora razmatra i u sprovođenju procesa iz svoje nadležnosti koristi izveštaje, nalaze i preporuke funkcije interne revizije, a sve u cilju unapređenja ovih procesa i obezbeđenja ukupne efikasnosti Društva.

Upravljanje finansijskim rizicima

Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbegavaju umanjem izloženosti Društva ovim rizicima. Uspostavljena metodologija procesa upravljanjem finansijskim rizicima ima za cilj da se, u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta, potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje svedu na minimum.

Društvo ne koristi posebne finansijske instrumente kako bi izbeglo uticaj finansijskih rizika na poslovanje zbog toga što takvi finansijski instrumenti nisu u široj upotrebi, niti postoji organizovano tržište tih instrumenata u Republici Srbiji.

U Registru rizika Društva su identifikovani sledeći finansijski rizici:

- Tržišni rizici
 - Devizni rizik
 - Rizik od promene kamatnih stopa
 - Rizik promene cena
- Kreditni rizik,
- Rizik likvidnosti.

Izloženost deviznom riziku se ogleda u obavezama prema dobavljačima iz inostranstva (USD, EUR), obavezama po kreditima, kao i u gotovinskim ekvivalentima i gotovini. Deo rizika koji se odnosi na uticaj promene kursa nacionalne valute se neutrališe kroz prirodni hedžing prodajnih cena gotovih proizvoda koje se prilagođavaju promenama kursa. Osim toga, koriste se i instrumenti upravljanja rizicima kao što je oročavanje

slobodnih dinarskih sredstava kao dinarskih depozita sa valutnom klauzulom, što doprinosi smanjenju efekta negativnih kursnih razlika u situaciji depresijacije nacionalne valute.

Izloženost riziku od promene kamatnih stopa se analizira u poslovima zaduživanja kod banaka i plasiranja slobodnih sredstava. Izloženost ovom riziku nije značajna, jer Društvo ima visok stepen likvidnosti, tako da su prihodi i novčani tokovi u velikoj meri nezavisni od promena kamatnih stopa.

Izloženost riziku promene cena je najveća u poslovima nabavke sirovina iz uvoza i povezana je sa izloženošću deviznom riziku. Osim već pomenutog prilagođavanja prodajnih cena gotovih proizvoda, Društvo primenjuje i druge mere za umanjene uticaja ovog rizika na poslovanje, a koje se uglavnom vezuju za procese dugoročnog planiranja nabavke i ugovaranje dugoročne poslovne saradnje sa dobavljačima iz inostranstva sa povoljnijim uslovima plaćanja.

Izloženost kreditnom riziku je u najvećoj meri vezana za nenaplativost potraživanja od kupaca. Da bi se umanjio uticaj ovog rizika, Društvo je razvilo metodologiju za određivanje kreditnih limita na osnovu koje se definiše nivo izloženosti prema određenim kupcima, kao i za identifikaciju slučajeva kada je neophodno da se od kupca pribavljaju određeni instrumenti obezbeđenja plaćanja.

Izloženost riziku likvidnosti se umanjuje održavanjem odgovarajućeg nivoa novčane rezerve, kontinuiranim praćenjem planiranog i ostvarenog novčanog toka, kao i putem održavanja odgovarajućeg odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza. Ovakvo praćenje obuhvata i praćenje izmirenja obaveza, usklađivanje sa ugovorenim uslovima, usklađivanje sa interno zacrtanim ciljevima, i bazira se na dnevnim projekcijama novčanih tokova na osnovu kojih se donose odluke o upotrebi eventualnog eksternog zaduživanja za šta obezbeđuje adekvatne bankarske izvore finansiranja uz održavanje nivoa neiskorišćenih kreditnih linija, tako da ne prekorači dozvoljeni kreditni limit kod banaka.

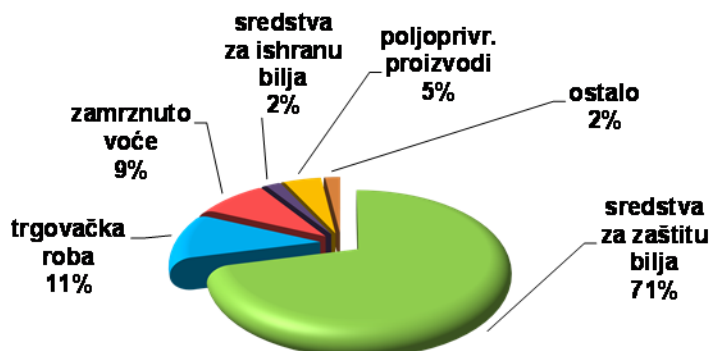
Strategija upravljanja finansijskim rizicima se bazira na umanjenju njihovog uticaja na finansijsko poslovanje Društva. Na bazi periodičnih ocena izloženosti inherentnim rizicima iz ove grupe, kao i ocena postojećih internih kontrola, Društvo procenjuje da su rezidualni finansijski rizici na prihvatljivom nivou, odnosno da je sistem internih kontrola vezan za ovu grupu rizika vrlo efektivan.

Detaljniji opis i analiza uticaja pojedinačnih rizika iz ove grupe se mogu naći u Napomenama uz finansijske izveštaje, u odeljku Finansijski instrumenti i ciljevi upravljanja rizicima.

4 POSLOVANJE U 2014. GODINI

Struktura ukupnih prihoda od prodaje po vrsti proizvoda

Prodaja sredstava za zaštitu bilja

Struktura bruto prodaje u 2014. godini po klasama primene:

KLASA PRIMENE	tona	%	EUR	%
INSEKTICIDI	853	23%	7,086,372	22%
HERBICIDI	2,351	62%	17,647,857	54%
FUNGICIDI	549	15%	7,728,565	24%
RODENTICIDI	13	0.4%	108,526	0.3%
OKVAŠIVAČI	15	0.4%	157,745	0.5%
DDD	2	0.1%	109,710	0.3%
S V E G A	3,783	100%	32,838,775	100%

Struktura bruto prodaje u 2014. godini prema robnoj marki:

TRŽIŠTE	tona	%	EUR	%
DOMAĆE	3,379	89%	30,895,720	94%
STRANO	404	11%	1,943,056	6%
S V E G A	3,783	100%	32,838,776	100%

Struktura bruto prodaje u 2014. godini po tržištima:

ROBNA MARKA	tona	%	EUR	%
SOPSTVENA	3,527	93%	29,001,500	88%
PARTNERI	256	7%	3,837,276	12%
S V E G A	3,783	100%	32,838,776	100%

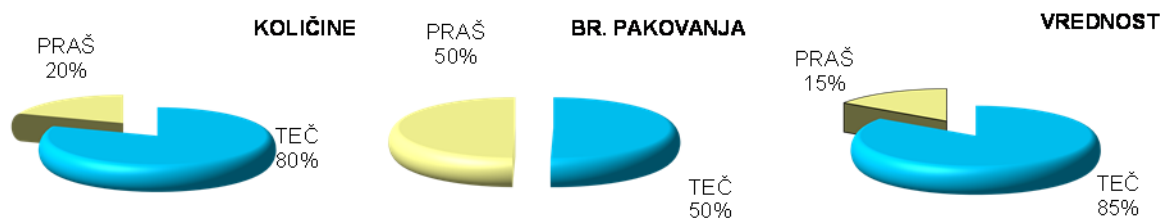

Proizvodnja sredstava za zaštitu bilja

Struktura proizvodnog programa u 2014. godini prema vrsti proizvodnje:

vrsta proizvodnje	broj preparata	%	hiljada pakovanja	%	tona	%
SOPSTVENE FORMULACIJE	55	80%	5.882	95%	3.300	95%
FORMULACIJE SA STRANIM PARTNERIMA	3	4%	68	1%	69	2%
GOTOVI PREPARATI STRANIH PARTNERA	11	16%	255	4%	92	3%
Ukupno	69	100%	6.205	100%	3.462	100%

Struktura proizvodnje u 2014. po pogonima:

Razvojne aktivnosti

Registracija proizvoda na domaćem tržištu

Razvojne aktivnosti vezane za domaće tržište podrazumevaju pronalažanje generičkih aktivnih materija koje su održive u uslovima EU regulative i imaju tržišni potencijal, pronalaženje adekvatnog izvora (proizvođača), ovladavanje formulacijama gotovih proizvoda na bazi ovih aktivnih materija u laboratorijskim uslovima i pripremu potrebne dokumentacije za registraciju u Srbiji.

Tokom 2014. godine su razvijene formulacije za pet novih proizvoda, koji će u 2015. godini ući u proces registracije na domaćem tržištu. U 2014. godini smo dobili dozvole za promet za 4 nova proizvoda, naših robnih marki:

Herbicidi:

- Skaut (mezotrion 480 g/l, SC)
- Solaris (diflufenkan 500 g/l, SC)

Fungicidi

- Mankogal ekstra (mankozeb 800 g/kg, WP)
- Alijansa (mankozeb 640 g/kg + metalaksil-M 40 g/kg, WP)

Registracija proizvoda na tržištu EU

Tokom 2014. godinesmo u najvećoj meri kompletirali registracione dosjee po EU kriterijumima za naša tri proizvoda, za potrebe registracije u Centralnoj EU zoni. Istovremeno su rađeni ogledi za potrebe registracije naših proizvoda u Južnoj EU zoni. Potrebna ispitivanja su se odvijala u akreditovanim laboratorijama u Velikoj Britaniji, Francuskoj, Holandiji i Nemačkoj, a ogledi biološke efikasnosti u Austriji, Mađarskoj, Sloveniji, Rumuniji, Grčkoj i Španiji.

U decembru 2014. i januaru 2015. godine održani su tzv. presubmission sastanci sa regulatornim vlastima Austrije i Slovenije, koje su zemlje izvestioci za ove proizvode, za Centralnu EU zonu. Očekujemo da ćemo krajem aprila 2015. godine podneti registracione dosjee na procenu regulatornim vlastima Slovenije i Austrije za tri naša proizvoda.

Sve aktivnosti vezane za EU registracione dosjee se odvijaju u saradnji sa ovlašćenim kućama iz inostranstva, a ukupni troškovi po ovom osnovu u 2014. godini su iznosili oko 550.000 €.

Investicione aktivnosti

U 2014. godini nije bilo značajnijih investicionih aktivnosti. Planirana rekonstrukcija magacina zapaljivih proizvoda, predračunske vrednosti oko 650.000 €, nije realizovana iz administrativnih razloga. Stekli su se svi uslovi da se u letnjim mesecima 2015. godine realizuje ova značajna investicija.

Specifikacija investicionih ulaganja u 2014. godini:

Energetska efikasnost	131.000 €
Proizvodna oprema	106.000 €
Ostala oprema	44.000 €
Infrastrukturni radovi	27.000 €
<i>Ukupno</i>	<i>308.000 €</i>

Pojedinačno najveća investicija se odnosila na izmenu načina grejanja objekata u Zemunu. Daljinsko grejanje parom je zamenjeno efikasnijim i ekonomičnijim grejanjem toplotnom pumpom i električnom energijom. Očekivani period povraćaja investicije je oko 2,5 godine.

Investicije vezane za proizvodnu opremu su se odnosile na remont i unapređenje postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i na nabavku nove proizvodne i laboratorijske opreme. Pod ostalom opremom se podrazumeva oprema koja nije u direktnoj funkciji proizvodnje, kao što je oprema za video nadzor, IT oprema, protivpožarna oprema i sl.

Zaštita životne sredine

Naša kompanija ima uspostavljen i sertifikovan sistem upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtevima standarda ISO 14001:2006. Ovaj sistem se bazira na identifikaciji aspekata životne sredine i definisanju postupaka za kontrolu nad svim mogućim uticajima na životnu sredinu u cilju smanjenja rizika na najmanju moguću meru.

Svi identifikovani značajni aspekti životne sredine su predmet redovnog monitoringa i merenja, u skladu sa zakonskim propisima. Prema definisanim planovima i programima monitoringa u saradnji sa ovlašćenim kućama se sprovode redovna merenja emisija štetnih materija u vazduh, ispitivanje ambijentalnog vazduha, kao i ispitivanja otpadnih voda.

Cilj sistemskog pristupa u ovom segmentu je obezbeđenje sprovođenja aktivnosti monitoringa i merenja na kontrolisani način radi praćenja učinka u zaštiti životne sredine, kontrole nad operacijama i održavanja usaglašenosti sa opštim i posebnim ciljevima, i to ne samo u oblasti zaštite životne sredine, već i bezbednosti i zdravlja na radu i protivpožarne zaštite.

EMAS registracija

U sklopu projekta „Sprovođenje zakona u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, spečavanja hemijskih udesa i uspostavljanje EMAS sistema“ koji je finansiran od strane EU, a sprovodi se u organizaciji Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, naša kompanija je bila jedna od tri iz Srbije koje su odabrane da učestvuju u projektu. Osnovni cilj projekta je priprema kompanija za uvođenje i registraciju sistema upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa Uredbom EU EMAS III 1221/2009. U našoj zemlji ne postoji ni jedna kompanija koja ima EMAS, niti postoji institucionalni okvir za registraciju u zemlji.

Kao novo iskustvo, ali i izazov, ovo je bila prilika da unapredimo već postojeći sistem upravljanja zaštitom životne sredine. Konkretna poboljšanja su postignuta u oblasti identifikacije aspekata, posebno indirektnih aspekata, definisanja i praćenja indikatora zaštite životne sredine, praćenja EU zakonske regulative i sl.

Planiramo da verifikaciju našeg EMAS sistema obavi verifikator iz Austrije. Prethodno je neophodno da se u Austriji usvoji zakonska regulativa koja propisuje EMAS registraciju i u zemljama koje nisu članice EU. Preduslov za verifikaciju je takođe i dopuna našeg Zakona o zaštiti životne sredine kako bi se ozvaničila i definisala uloga našeg Ministarstva u postupku verifikacije.

Zaštita od hemijskog udesa

U skladu sa propisanim kriterijumima koji se odnose na vrstu i količinu opasnih materija sa kojima radi, naša kompanija se svrstava u grupu SEVESO operatera višeg reda, pa smo bili u obavezi da izradimo dokumenta

koja se tiču uspostavljanja sistema za upravljanje zaštitom od hemijskog udesa (Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa).

Tokom 2013. godine su završena predmetna dokumenta, sproveden je nadzor nad njima, kao i nad uspostavljenim sistemom upravljanja bezbednošću od strane Ministarstva za energetiku, razvoj i zaštitu životne sredine.

U januaru 2014. godine dobili smo saglasnost od nadležnog ministarstva na Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa. Naša kompanija je prvi i za sada jedini SEVESO operater u Srbiji koji je ispunio svoje zakonske obaveze po ovom osnovu i dobio saglasnost nadležnog Ministarstva na predmetne dokumente. Pored toga, krajem 2014. godine sproveden je i redovan inspekcijski nadzor, tokom kog je potvrđeno da uspostavljen sistem upravljanja bezbednošću funkcioniše.

Upravljanje otpadom iz procesa proizvodnje

U procesu proizvodnje generišemo značajnu količinu neopasnog i opasnog otpada kojim upravljamo u skladu sa usvojenim Planom upravljanja otpadom. Ovim Planom se obezbeđuje pravilno postupanje sa procesnim otpadom, koje podrazumeva identifikaciju vrste otpada, način i mesto njegovog generisanja. Sa svakom vrstom otpada se postupa u skladu sa njegovim karakterom. Osnovno načelo je da se otpad razvrstava na mestu nastanka, da se neopasan otpad odvojeno sakuplja i reciklira, a da se opasan zbrinjava na adekvatan način u saradnji sa ovlašćenim operaterima.

U 2014. godini je reciklirano oko 21 t neopasnog procesnog otpada. Takođe je zbrinuto oko 55 t opasnog procesnog otpada, koji je izvezen na tretman (insineraciju), jer u Srbiji ne postoji postrojenje za te namene.

Upravljanje ambalažnim otpadom

Za sve kompanije koje se bave proizvodnjom i plasmanom sredstava za zaštitu bilja, vrlo značajan indirektan aspekt, odnosno uticaj na životnu sredinu, predstavlja način postupanja sa ispražnjenom ambalažom od sirovina za proizvodnju i sa ispražnjenom ambalažom nakon primene sredstava za zaštitu bilja.

Naša kompanija emituje značajnu količinu ambalaže na tržište Republike Srbije, uglavnom kroz otpremu gotovih proizvoda, te je prepoznala svoju ulogu u rešavanju ovog problema i osnovala kompaniju ENVIPACK d.o.o. sa ciljem da se na teritoriji cele naše zemlje uspostavi sistem za kontrolisano sakupljanje i zbrinjavanje ambalažnog otpada od sredstava za zaštitu bilja.

U 2014. godini ENVIPACK je sa terena, od krajnjih korisnika, sakupio i zbrinuo 24 tone ispražnjene ambalaže koju je emitovala naša kompanija. Salokacije naše kompanije, ENVIPACK je tokom 2014. godine zbrinuo oko 13 t ambalaže od sirovina za proizvodnju SZB.

Specifikacija direktnih troškova vezanih za zaštitu životne sredine u 2014:

Monitoring i merenja aspekata životne sredine	6.000 €
Izvoz opasnog procesnog otpada na insineraciju	37.000 €
Zbrinjavanje ambalažnog otpada sa terena i lokacije	53.000 €
Redovna naknada za upravljanje amb.otpadom	4.000 €
<i>Ukupno</i>	<i>100.000 €</i>

Poslovi sa povezanim licima

U 2014. godini Društvo nije imalo značajnijih poslova sa povezanim licima.

Poslovanje Hladnjače

Preradom zamrznutog voća, pretežno maline, se bavimo od 2007. godine, kada smo od prethodnog vlasnika kupili objekat hladnjače u selu Stupčevići, opština Arilje.

Ariljsko područje je poznato po kvalitetnoj malini sa prosečnim prinosima daleko iznad srpskog i evropskog proseka. Trenutni skladišni kapaciteti hladnjača na ovom području su oko 25.000 tona, daleko veći od proizvodnih kapaciteta (oko 15.000 tona), zbog čega je konkurentna borba za sirovinu bazu jaka i često neloyalna. Sezona otkupa sveže maline u ovom području počinje sredinom juna i traje oko 45 dana.

Naša hladnjača ima dve komore, ukupnog skladišnog kapaciteta oko 450 tona zamrznutog voća i dva tunela za zamrzavanje svežeg voća ukupnog kapaciteta oko 20 tona / 24h. Otkupljene količine zamrzavamo i prerađujemo, najčešće u obliku maline rolend (celi, neoštećeni plodovi) i maline griz (mlevena zamrznuta malina). Nekoliko godina u nazad finansiramo otkup i preradu maline u hladnjači van teritorije opštine Arilje i na taj način smo značajno uvećali prihode od prodaje zamrznutog voća. Prerađeni proizvodi se skoro u celini izvoze u zemlje zapadne Evrope.

Rod maline u Srbiji u 2014. godini je bio veći od roda 2013., po procenama čak i do 40%. Međutim, kvalitet maline je bio lošiji, tako da je učešće rolenda, kao najskupljeg oblika prerađene zamrznute maline, niže nego prošle godine za oko 10%. Očekivano, otkupne cene maline u Srbiji su bile niže u odnosu na prošlogodišnje. Sa druge strane, prodajne cene na evropskom tržištu su stagnirale.

U 2014. godini smo otkupili rekordnu količinu zamrznute maline, zahvaljujući pomenutoj saradnji sa hladnjačom van teritorije Arilja. Ukupno je otkupljeno 1.375 tona maline, što je za 85% više u odnosu na prošlu godinu. Do kraja kalendarske 2014. godine smo prodali (izvezli) oko 40% voća, dok će ostatak biti realizovan do početka nove otkupne sezone (juni 2015. godine).

Ako se ekonomska godina posmatra kao period od juna prethodne do maja sledeće godine, prihodi od prodaje zamrznutog voća (u €) koje je ostvarila naša hladnjača su prikazani u sledećoj tabeli:

	2010	2011	2012	2013	2014*
Malina	896,500	580,000	1,665,000	1,830,000	2,925,000
Ostalo voće	8,800	5,000	35,000	250,000	58,500
<i>Ukupno (€)</i>	<i>905,300</i>	<i>585,000</i>	<i>1,700,000</i>	<i>2,080,000</i>	<i>2,983,500</i>

Za 2014. godinu je prikazana projekcija prihoda, obzirom da još uvek nije završena prodaja raspoloživih količina.

Poljoprivredna proizvodnja

U 2014. godini smo imali po prvi put potpuno zaokruženu poljoprivrednu sezonu na naših 655 ha poljoprivrednog zemljišta. Naime, na jesen 2013. godine smo primenili pune agrotehničke mere i zasnovali planiranu ratarsku proizvodnju pšenice, kukuruza i suncokreta. Istovremeno smo ugovorili zajedničku ratarsku i semensku proizvodnju na dodatnih 1.097 ha zemljišta sa našim partnerima, tako da smo imali značajan rast prihoda od prodaje poljoprivrednih proizvoda.

Vremenski uslovi u 2014. godini nisu bili povoljni za ratarsku proizvodnju, zbog velikih padavina, naročito tokom proleća. Na nekim delovima zemljišta je bilo nemoguće ubrati letinu zbog vode koja se zadržala. I pored loših uticaja, smatramo da su ostvareni prinosi i prihodi od poljoprivredne proizvodnje u 2014. godini dobri.

Do kraja kalendarske 2014. godine smo prodali sav rod kukuruza i suncokreta, dok nam je na stanju ostalo oko 95% raspoloživih količina merkantilne i oko 9% semenske pšenice. U donjoj tabeli su prikazani prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda roda 2014. godine (sa projekcijom prihoda za neprodane količine pšenice):

EUR	
Merkantilna pšenica	497,000
Merkantilni suncokret	352,000
Merkantilni kukuruz	157,000
Semenska pšenica	928,000
	1,934,000

Poslovanje ENVIPACK d.o.o.

Društvo sa ograničenom odgovornošću ENVIPACK posluje kao operater sa integralnom dozvolom za sakupljanje i transport opasnog i neopasnog otpada. Osnovano je u februaru 2012. godine i nalazi se u našem stoprocentnom vlasništvu. Obzirom da smo generator koji emituje značajnu količinu ambalažnog otpada na godišnjem nivou (najviše putem prodatih gotovih proizvoda - sredstava za zaštitu bilja), a da se u Srbiji ni jedan operater nije bavio zbrinjavanjem ove vrste otpada, odlučili smo da osnujemo firmu koja bi ponudila sistemsko rešenje ovog problema.

U cilju uspostavljanja delotvornog sistema za sakupljanje i zbrinjavanje ambalažnog otpada od sredstava za zaštitu bilja, ENVIPACK je definisao EKO model, koji se zasniva na pravilnom postupanju sa ambalažom u svim fazama njenog korišćenja i od strane svih učesnika u lancu primene sredstava za zaštitu bilja (uvoznici, proizvođači, krajnji korisnici). Polaznu osnovu EKO modela čini zakonska regulativa, a korišćena su i iskustva i preporuke EU i zemalja u okruženju.

EKO model se bazira na postupku trostrukog ispiranja ambalaže prilikom upotrebe, u cilju maksimalnog iskorišćenja preparata. Ovim postupkom se ambalaža prevodi iz opasnog u neopasan otpad. Zbrinjavanje neopasnog otpada je daleko jednostavnije i može se organizovati u našoj zemlji, pa je time postupanje sa ovom vrstom otpada i jeftinije. Efikasnost postupka trostrukog ispiranja iskorišćene ambalaže od različitih sredstava za zaštitu bilja je potvrđena Studijom koja je urađena u saradnji sa Gradskim zavodom za javno zdravlje Beograd.

Osnovni ciljevi ENVIPACK-a su:

- uspostavljanje što većeg broja sakupljačkih mesta i njihovo opremanje kontejnerima ili posebnim kesama za sakupljanje otpadne ambalaže,
- sakupljanje maksimalne količine emitovanog ambalažnog otpada,
- povećanje procenta ispranog otpada u ukupno sakupljenom,
- podizanje nivoa ekološke svesti svih učesnika u lancu.

Uspostavljeni sistem omogućava svim proizvođačima, uvoznicima i distributerima sredstava za zaštitu bilja da ispune zakonske obaveze i izađu u susret svojim kupcima u ispunjenju zahteva za preuzimanje ambalažnog otpada. Takođe, ovaj sistem pruža krajnjim korisnicima proizvoda, tj. poljoprivrednicima, konkretno rešenje za odlaganje i zbrinjavanje ambalažnog otpada nastalog nakon pravilne upotrebe preparata.

Ostvareni rezultati u 2014. godini:

- povećan je broj sakupljačkih lokacija za otpadnu ambalažu od SZB (sa 53 u 2013. na 88 u 2014.),
- povećan je broj klijenata za otpadnu ambalažu od SZB (sa 9 u 2013. na 17 u 2014.),
- povećan broj klijenata za zbrinjavanje otpada iz drugih industrijskih grana (sa 3 u 2013. na 10 u 2014.).

Ukupna količina sakupljenog i zbrinutog otpada u 2014. je iznosila oko 183 t, što je za 47% više nego u 2013. godini, kada je ukupno zbrinuto 124,5 t otpada. Struktura prikupljenog i zbrinutog otpada u 2014.:

- 67t ambalažnog otpada od SZB na sakupljačkim lokacijama na terenu (povećanje od 62% u odnosu na 2013. godinu),
- 22,2t ambalažnog otpada od sirovina za proizvodnju SZB - industrijski ambalažni otpad (smanjenje od 65% u odnosu na 2013. godinu),
- 93,9t otpada iz drugih grana industrije (gumarska, industrija boja i lakova, farmaceutska, prehrambena, itd.) što je 4,65 puta višenego u 2013., kada je zbrinuto 20,2t otpada iz drugih industrijskih grana.

Na osnovu postignutih rezultata, ENVIPACK je obezbedio razvoj sistema, postigao stabilnost kao operater za upravljanje otpadom i prepoznatljivost na terenu.

5 FINANSIJSKI REZULTATI U 2014. GODINI

Izvod iz Finansijskog izveštaja za 2014. godinu još uvek nije bio predmet revizije eksterne kuće.

Osnovni bilansni pokazatelji

BILANS STANJA

	(U hiljadama dinara)		
	2012	2013	2014
AKTIVA			
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.335.192	1.814.009	1.767.565
Nematerijalna ulaganja	7.018	4.797	4.508
Dugoročni finansijski plasmani	20.042	17.280	16.557
<i>Stalna imovina</i>	<i>1.362.252</i>	<i>1.836.086</i>	<i>1.788.630</i>
PDV i Aktivna vremenska razgraničenja	42.218	46.335	66.305
Zalihe i dati avansi	1.528.812	1.451.528	1.423.256
Potraživanja	433.636	326.112	523.058
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	40.347	0	2.261
Kratkoročni finansijski plasmani	1.255.613	1.156.899	1.817.615
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	63.901	455.218	267.022
<i>Obrtna imovina</i>	<i>3.364.527</i>	<i>3.436.092</i>	<i>4.099.517</i>
<i>Odložena poreska sredstva</i>	<i>16.807</i>	<i>22.240</i>	<i>24.644</i>
Ukupna aktiva	4.743.586	5.294.418	5.912.791
Vanbilansna aktiva	134.201	158.282	279.922

U 2014. godini je naplata potraživanja u domaćem prometu bila očekivano niža nego prethodne godine, zbog generalno loše finansijske situacije u srpskom agraru. Najveći deo nenaplaćenih potraživanja su potraživanja koja zbog zakonskih ograničenja prema našim kupcima nije bilo moguće kompenzovati (u iznosu od oko 75 mil. RSD) kao i potraživanja od kupaca iz grupe krajnjih potrošača (organizatori poljoprivredne proizvodnje, velika poljoprivredna imanja, zemljoradničke zadruge i sl.) koji su bili u obavezi da dugovanja izmire po završetku svog proizvodnog ciklusa. Očekujemo da će se ovaj trend nastaviti i u sledećoj godini.

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose na oročena dinarska i devizna sredstva.

(U hiljadama dinara)

	2012	2013	2014
PASIVA			
Aksijski kapital	1.755.600	1.755.600	1.755.600
Ostali kapital	0	0	0
Rezerve	844.133	851.353	851.353
Revalorizacione rezerve	30.127	27.398	27.378
Nerealizovani dobiti po osnovu HOV	0	0	0
Nerealizovani gubici po osnovu HOV	16.205	3	3
Neraspoređena dobit	1.420.081	1.963.821	2.520.624
<i>Kapital</i>	4.033.736	4.598.169	5.154.952
Dugoročna rezervisanja	0	0	0
Dugoročne obaveze	79.122	0	0
Obaveze iz poslovanja	247.342	138.054	281.472
Kratkoročne finansijske obaveze	262.033	423.691	346.000
Obaveze po osnovu PDV, poreza na dobit	19.818	48.399	27.206
Ostale kratkoročne obaveze	101.535	86.105	103.161
<i>Kratkoročne obaveze</i>	630.728	696.249	757.839
<i>Dugoročna rezervisanja i obaveze</i>	709.850	696.249	757.839
Ukupna pasiva	4.743.586	5.294.418	5.912.791
Vanbilansna pasiva	134.201	158.282	279.922

Obaveze iz poslovanja su uvećane zbog nesprovedenih kompenzacija sa našim kupcima.

Kratkoročne finansijske obaveze se odnose na obaveze po kreditu u RSD, čija je otplata započeta u januaru i trajeće do decembra 2015. godine.

Ostale kratkoročne obaveze - u najvećoj meri se odnose na obaveze prema zaposlenima, za isplatu bonusa, koja je realizovana u januaru 2015. godine.

BILANS USPEHA

(U hiljadama dinara)

	2012	2013	2014
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	3.077.288	3.295.227	3.639.185
Ostali poslovni prihodi	7.898	9.904	33.165
Promena vrednosti zaliha	258.793	159.399	-72.104
<i>Ukupno poslovni prihodi</i>	3.343.979	3.464.530	3.600.246
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrednost prodate robe	338.526	464.775	441.904
Troškovi materijala za izradu	1.486.211	1.403.426	1.490.487
Zarade zaposlenih/ostali lični rashodi	349.087	364.202	364.614
Amortizacija	87.703	82.312	78.210
Ostali poslovni rashodi	269.621	350.382	418.981
<i>Ukupno poslovni rashodi</i>	2.531.148	2.665.097	2.794.196
POSLOVNI DOBITAK	812.831	799.433	806.050
Finansijski, neposlovni i ostali prihodi	515.156	534.879	581.191
Finansijski, neposlovni i ostali rashodi	489.977	491.715	545.885
Dobitak pre oporezivanja	838.010	842.597	841.356
Porez na dobitak	35.649	83.166	83.933
DOBITAK, neto	802.361	759.431	757.423

STRUKTURA REZULTATA	u 000 din			
	2012	2013	2014	14 / 13
Bruto poslovna dobit	1.519.242	1.596.329	1.667.855	104%
Margina bruto poslovne dobiti	45%	46%	46%	
Poslovni dobitak	812.831	799.433	806.050	101%
Margina poslovne dobiti	24%	23%	22%	
EBITDA	900.534	881.745	884.260	100%
EBITDA margina	27%	25%	25%	
Bruto dobit pre poreza	838.010	842.597	841.356	100%
Neto dobit	802.361	759.431	757.423	100%

Prihod od prodaje najprofitabilnijeg segmenta našeg portfolija, sredstava za zaštitu bilja, je rastao 10% u odnosu na prošlu godinu, ali to nije bilo dovoljno da se margina poslovne dobiti održi na prošlogodišnjem nivou. Uzročnici pada profitabilnosti na sredstvima za zaštitu bilja su višestruki - sa jedne strane se suočavamo sa kontinuiranim slabljenjem dinara, što i u uslovima relativno stabilnih nabavnih uvoznih cena izaziva rast materijalnih troškova; a sa druge strane trpimo pritisak jake tržišne konkurencije generičkih proizvoda zbog koje smo često primorani da snižavamo prodajne cene.

Struktura prihoda i rashoda

STRUKTURA PRIHODA	U 000 din.						
	2012	%	2013	%	2014	%	14/13
POSLOVNI PRIHODI PERIODA	3.343.979	87%	3.464.530	87%	3.600.246	86%	104%
Prihodi od prodaje	3.047.705		3.260.555		3.589.758		110%
<i>sredstva za zaštitu bilja</i>	2.534.318		2.397.055		2.632.225		110%
<i>zamrznuti proizvodi</i>	61.967		283.377		313.237		111%
<i>poljoprivredni proizvodi</i>	42.875		61.843		171.402		277%
<i>roba</i>	408.545		518.280		472.894		91%
Drugi poslovni prihodi	37.481		44.576		82.592		185%
Promena vrednosti zaliha	258.793		159.399		-72.104		
FINANSIJSKI PRIHODI	250.141	6%	121.555	3%	230.978	6%	190%
Prihodi od kamata	84.959		55.304		58.227		105%
Pozitivne kursne razlike	120.237		31.582		95.447		302%
Prihodi po osnovu efekata val.klauzule	40.978		32.786		75.661		231%
Ostali finansijski prihodi	3.967		1.883		1.643		87%
NEPOSLOVNI I OSTALI PRIHODI	265.015	6%	413.324	10%	350.213	8%	85%
Dobici od prodaje osn. sredstava	1.470		847		1.460		172%
Naplaćena otpisana potraživanja	247.200		398.882		339.475		85%
Viškovi	2		150		512		341%
Ostali nepomenuti prihodi	16.343		13.445		8.766		65%
UKUPNI PRIHODI	3.859.135	100%	3.999.409	100%	4.181.437	100%	105%

Prodaja sredstava za zaštitu bilja je u 2014. godini bila veća za 10%, što je uglavnom posledica rasta prodaje u segmentu krajnjih korisnika naših proizvoda. Sa druge strane, upravo ovaj segment kupaca ima najslabiji procenat naplate potraživanja.

Prihodi od prodaje zamrznutih proizvoda su viši od prošle godine, zahvaljujući činjenici da smo u 2014. godini otkupili rekordnu količinu maline i da smo značajan deo ove količine (40%) izvezli do kraja kalendarske godine.

Prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda su očekivano veći od prošle godine, jer smo u 2014. godini imali zasnovanu poljoprivrednu proizvodnju ne samo na naših 655 ha, već i na 1.097 ha zemljišta u vlasništvu naših poslovnih partnera kroz projekat zajedničke poljoprivredne proizvodnje.

U grupi drugih poslovnih prihoda su dominantni prihodi od vršenja usluga proizvodnje i prepakivanja sredstava za zaštitu i ishranu bilja (49 miliona RSD).

Nagli rast kursa EUR prema RSD je prouzrokovao visoke vrednosti na pozicijama pozitivnih kursnih razlika i prihoda po osnovu efekata valutne klauzule. U 2014. godini smo imali rast prihoda od prodaje u segmentu krajnjih korisnika (direktnih poljoprivrednih proizvođača) sa kojima se prodaja ugovara sa valutnom klauzulom, te su i iz tog razloga prihodi po osnovu efekata valutne klauzule izraženiji u odnosu na 2013. godinu.

Naplaćena otpisana potraživanja su znatno niža u odnosu na prošlu godinu, a jedan od glavnih razloga su već pominjane nesprovedene kompenzacije sa nekoliko poslovnih partnera.

STRUKTURA RASHODA	u 000 din.						
	2012	%	2013	%	2014	%	14/13
POSLOVNI RASHODI	2.531.148	84%	2.665.097	84%	2.794.196	84%	105%
Materijal za izradu	1.486.211		1.403.426		1.490.487		106%
Nabavna vrednost prodane robe	338.526		464.775		441.904		95%
Ostali materijal	20.921		19.425		20.106		104%
Gorivo i energija	31.462		37.520		33.127		88%
Zarade, naknade	349.087		364.202		364.614		100%
Proizvodne usluge	162.992		234.610		296.631		126%
Amortizacija	87.703		82.312		78.210		95%
Nematerijalni troškovi	49.721		52.756		57.974		110%
Porezi	4.525		6.071		11.143		184%
FINANSIJSKI RASHODI	55.722	2%	34.432	1%	37.397	1%	109%
Kamate	1.096		5.782		11.656		202%
Negativne kursne razlike	54.626		28.650		25.741		90%
NEPOSLOVNI RASHODI	434.255	14%	457.283	14%	508.488	15%	111%
Gubici po osnovu prodaje, rashodovanja	747		411		4.916		1196%
Manjkovi	64		165		384		233%
Obezvredenje potraživanja od kupaca	430.652		435.064		495.203		114%
Otpisi dugoročnih fin. plasmana	0		18.618		0		0%
Ostali nepomenuti rashodi	2.792		3.025		7.985		264%
UKUPNI RASHODI	3.021.125	100%	3.156.812	100%	3.340.081	100%	106%

Dominantan uticaj na rast poslovnih rashoda imaju rast materijala za izradu i rast troškova proizvodnih usluga.

Troškovi materijala su rasli najviše zbog veće otkupljene količine maline, a zatim i zbog rasta ulaznih cena sirovina za proizvodnju sredstava za zaštitu bilja.

Proizvodne usluge su imale očekivan rast u 2014. godini, jer smo imali organizovanu poljoprivrednu proizvodnju na 1.752 ha, za koju u potpunosti angažujemo eksternu mehanizaciju i radnu snagu. Troškovi izrade EU registracionih dosijea su bili na približno istom nivou kao u 2013. godini.

Veće obezvređenje potraživanja od kupaca u odnosu na prošlu godinu je u korelaciji sa višim prihodima od prodaje. U 2013. godini je obezvređeno 13,2% od ukupnih prihoda od prodaje, dok je na kraju 2014. godine obezvređeno 13,6% od ostvarenih prihoda od prodaje.

Racio analiza

R.b.	NAZIV POKAZATELJA	IZRAČUNAVANJE	2012	2013	2014
1	Prinos na kapital (ROE)	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Kapital}}$	19,9%	16,5%	14,7%
2	Prinos na imovinu (ROI)	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupna aktiva}}$	16,9%	14,3%	12,8%
3	Učešće sopstvenog kapitala u ukupnom kapitalu	$\frac{\text{Kapital+dugor. rezervisanja}}{\text{Ukupna pasiva}}$	85,0%	86,8%	87,2%
4	Učešće pozajmljenog kapitala u ukupnom kapitalu	$\frac{\text{Ukupne obaveze}}{\text{Ukupna pasiva}}$	15,0%	13,2%	12,8%
5	Učešće trajnog i dugoročnog kapitala u ukupnom kapitalu	$\frac{\text{Kapital+dug.rezerv.+dug.obav.}}{\text{Ukupna pasiva}}$	86,7%	86,8%	87,2%
6	Tekući racio	$\frac{\text{Obrtna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$	5,33	4,94	5,41
7	Racio likvidnosti prvog stepena	$\frac{\text{Gotovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$	0,10	0,65	0,35
8	Racio likvidnosti drugog stepena	$\frac{\text{Obrtna imovina - zalihe}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$	2,91	2,85	3,53
9	Neto obrtna sredstva (hilj.RSD)	Obrtna imovina - Kratkoročne obaveze	2.733.799	2.739.843	3.341.678
10	Obrt neto obrtnih sredstava	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Neto obrtna sredstva}}$	1,22	1,26	1,08
11	Racio obrta potraživanja (RT)	$\frac{\text{Godišnji neto prihod od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$	7,29	8,67	8,57
12	Obrt potraživanja u danima (RTD)	$\frac{\text{Broj dana u godini}}{\text{Obrt potraživanja}}$	50	42	43
13	Racio obrta zaliha gotovih proizvoda (IT)	$\frac{\text{Trošak prodatih proizvoda}}{\text{Zalihe}}$	1,82	1,52	1,81
14	Racio obrta zaliha gotovih proizvoda u danima (ITD)	$\frac{\text{Broj dana u godini}}{\text{Obrt zaliha}}$	201	242	202
15	Racio obrta zaliha robe (IT)	$\frac{\text{Trošak prodatih proizvoda}}{\text{Zalihe}}$	4,76	4,68	5,94
16	Racio obrta zaliha robe u danima (ITD)	$\frac{\text{Broj dana u godini}}{\text{Obrt zaliha}}$	77	78	62

6 AKCIJE GALENIKE - FITOFARMACIJE A.D.

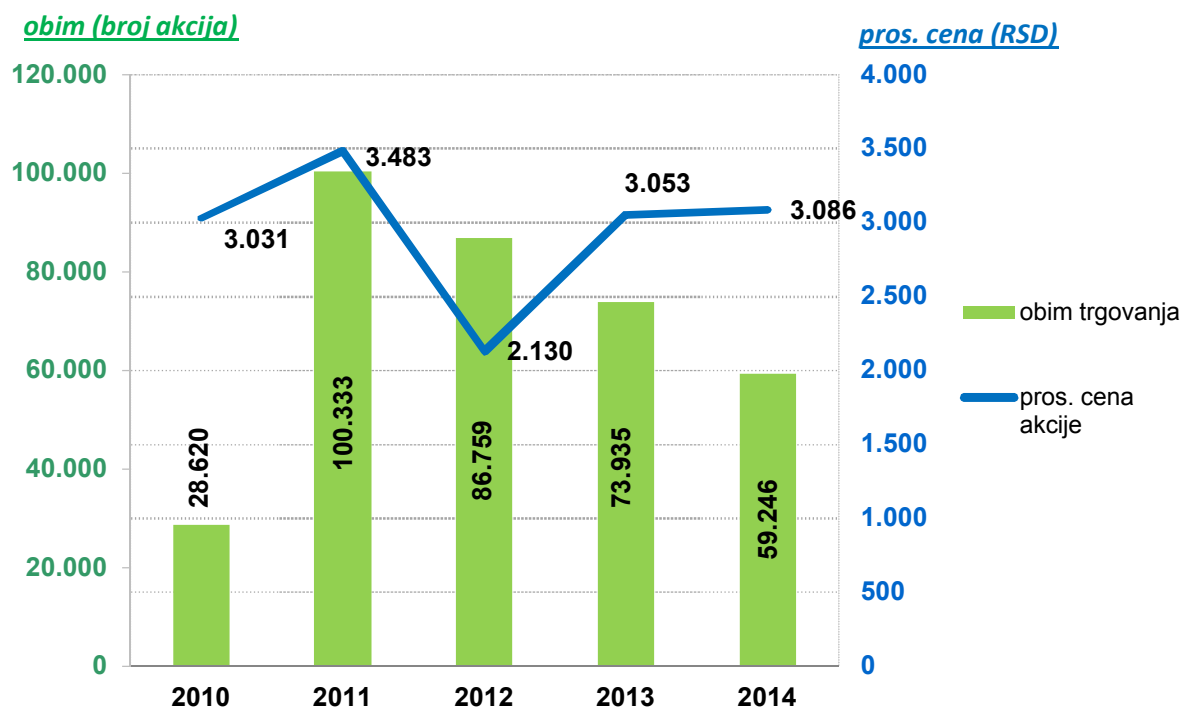
Osnovni kapital GALENIKE - FITOFARMACIJE a.d. je podeljen na 1.320.000 komada običnih akcija (BELEX: FITO) pojedinačne nominalne vrednosti 1.330,00 dinara.

Akcijama FITO se trguje na Beogradskoj berzi od 2001. godine, najpre metodom preovlađujuće cene, a od 2005. godine kontinuiranim metodom.

Na osnovu odluke Skupštine akcionara od 28.10.2011. godine, u novembru 2011. godine je izvršeno usitnjavanje akcija (tzv. „split“), tako što je svaka od dotadašnjih 440.000 akcija nominalne vrednosti 2.660 dinara, zamenjena dvema novim akcijama, nominalne vrednosti 1.330 dinara. Zbog toga su u tabelama koje slede promenjene vrednosti svih statističkih podataka i pokazatelja za prethodne godine koji su u direktnoj vezi sa brojem akcija.

Statistika trgovanja akcijama u poslednjih pet godina

	cena po akciji (DIN)			obim trgovanja		stanje na 31.12.		tržišna kapitalizacija na 31.12. (EUR)
	max	min	pros	akcije	DIN	br. akcija	cena (DIN)	
2010	3.475	2.501	3.031	28.620	86.755.140	880.000	3.475	28.986.277
2011	4.150	1.500	3.483	100.333	349.480.960	1.320.000	1.820	22.958.518
2012	2.820	1.820	2.130	86.759	184.774.906	1.320.000	2.500	29.018.642
2013	3.300	2.350	3.053	73.935	225.750.925	1.320.000	2.961	34.093.235
2014	2.550	3.750	3.086	59.246	182.839.914	1.320.000	3.321	36.241.581

Pokazatelji

NAZIV POKAZATELJA	OPIS	31.12.2012.	31.12.2013.	31.12.2014.
EPS Earnings per share	Prihod po akciji (u dinarima)	607,85	575,33	573,81
PE Price-earings ratio	Tržišna cena akcije / zarada po akciji	4,11	5,15	5,79
PB Price-bookvalue	Tržišna cena akcije / KKV	0,82	0,85	0,85
ROE Return on equity	Prinos na kapital	19,89	16,52	14,69
KKV Obračunska vrednost akcije	u dinarima	3.055,86	3.483,46	3.905,27
Tržišna kapitalizacija	u hilj. dinara	3.300.000	3.908.520	4.383.720

Isplaćene dividende

datum sednice Skupštine	za godinu	DIN / akciji	ukupno		nova emisija
			DIN	EUR	
14.04.2004.	2003	54,5	22.974.573	328.483	
10.06.2005.	2004	120	48.778.320	591.295	0,89
23.06.2006.	2005	67,5	53.592.985	619.644	
22.06.2007.	2006	67,5	53.621.595	658.587	0,10
20.06.2008.	2007	67,5	59.400.000	741.911	
23.06.2009.	2008	72,5	63.800.000	684.874	
18.06.2010.	2009	114	100.320.000	967.176	
17.06.2011.	2010	140	123.200.000	1.218.201	
28.10.2011.					0,50
25.06.2012.	2011	145	191.400.000	1.678.843	
28.06.2013.	2012	160	211.200.000	1.849.849	
26.06.2014.	2013	152	200.640.000	1.736.011	
			1.128.927.473	11.074.874	

Vrednost dividende u dinarima je data u bruto iznosu.

Kolona „nova emisija” se odnosi na povećanje kapitala iz sopstvenih sredstava, pretvaranjem dela neraspoređene dobiti u osnovni kapital i izdavanjem nove emisije akcija bez javne ponude, radi podele postojećim akcionarima. Izražena je kao broj novih akcija po jednoj postojećoj.

7 POSLOVNI PLAN ZA 2015. GODINU

Naša dugogodišnja poslovna politika, čije su osnovne karakteristike doslednost, sistematičnost i ozbiljan poslovni pristup, je dovela do toga da smo danas jedna od retko uspešnih proizvodnih kompanija u Srbiji, koja je po svojoj poslovnoj filozofiji i strategiji među vodećim domaćim kompanijama. Takav način poslovanja nameravamo da nastavimo i u narednim godinama. Naša poslovna politika će se zasnivati na punoj odgovornosti prema korisnicima naših proizvoda, partnerima, zaposlenima, akcionarima, državnim organima i svim drugim zainteresovanim stranama.

U skladu sa stratejskim opredeljenjem, naše operativno poslovanje se odvija u tri glavna pravca:

- "Evropski pravac" - formiranje registracionih dosijea po EU kriterijumima.
- "Domaći pravac" - dalje poboljšanje poslovne efikasnosti u primarnoj oblasti poslovanja.
- Dalji razvoj sporednih delatnosti – poljoprivredne proizvodnje i hladnjače.

Za 2015. godinu je u okviru evropskog pravca planirano predavanje na procenu registracionih dosijea za tri naša proizvoda, dva austrijskim i jedan slovenačkim vlastima. Očekujemo da do kraja 2015. godine dobijemo dozvole za promet za ove proizvode u Centralnoj EU registracionoj zoni. Paralelno sa ovim aktivnostima, planira se završetak oglada potrebnih za kompletiranje registracionih dosijea za pomenuta tri proizvoda u Južnoj EU registracionoj zoni. Konzervativna procena troškova u 2014. godini vezanih za ovaj pravac iznosi 700.000€. Za nastupajuću godinu planiramo i aktivnosti na pronalaženju adekvatnih poslovnih partnera u EU članicama od interesa.

Značajna planirana aktivnost u okviru "evropskog pravca" za 2015. godinu je i priprema za uvođenje GLP smernica u rad Laboratorije za fizičko - hemijska ispitivanja. Kako u našoj zemlji ne postoji mogućnost da se obavi sertifikacija ove vrste, neophodna će biti saradnja sa sertifikacionim telom neke od zemalja članica EU.

Za sezonu 2015. godine je planirano povećanje prodaje na domaćem tržištu od 7%, prvenstveno u grupi sopstvenih robnih marki. Obzirom na opštu situaciju u srpskom agraru, ovaj plan je ambiciozan i njegovo ostvarenje će biti izazov za nas. Takođe, veliki izazov će biti i održanje profitabilnosti našeg portfolija, obzirom na konkurenciju na tržištu, kretanja deviznih kurseva i rastuće troškove logistike.

Za potrebe finansijskog plana za 2015. godinu razmatrana je samo aktivnost otkupa i prodaje malina u našoj hladnjači u Arilju. O eventualnoj saradnji sa hladnjačama iz drugih područja će se odlučivati pred početak sezone (april - maj 2015.), kada budu izvesnije prognoze kvaliteta roda, otkupnih i prodajnih cena. Dosadašnja pozitivna iskustva koja smo imali u ovom vidu saradnje svakako idu u prilog odluci da se ona nastavi i u 2015. godini.

Organizacija poljoprivredne proizvodnje je aktivnost koja se prirodno nameće kao rešenje da se ostvari dodatno povezivanje sa poslovnim aktivnostima naših kupaca koji su neposredno povezani sa poljoprivrednom proizvodnjom (velika poljoprivredna imanja, organizatori poljoprivredne proizvodnje). Na jesen 2014. godine smo organizovali ratarsku proizvodnju na naših 655 ha i iznajmljenih 35 ha poljoprivrednog zemljišta. Takođe, ugovorili smo zajedničku proizvodnju semenske pšenice sa našim poslovnim partnerima na 596 ha zemljišta u njihovom vlasništvu, što je za 106 ha više nego prošle godine.

Plan poslovnog rezultata

Naša poslovna godina traje od septembra prethodne do avgusta sledeće godine. Zbog toga su planovi za kalendarsku godinu uvek imali element nesigurnosti u planiranju za period septembar – decembar sledeće godine, jer on direktno zavisi od realizacije prodaje u sezoni. U ovom planu je period septembar - decembar 2015. planiran pod pretpostavkom da je ostvaren plan prodaje za sezonu 2015. godine, tj. da u septembru 2015. nema značajnih zaliha gotovih proizvoda koje bi se prenele u sezonu 2016., već se sve mora proizvesti.

Velika je verovatnoća da će plan proizvodnje za period septembar – decembar 2015. godine, a samim tim i plan odgovarajućih troškova, pretrpeti značajne izmene prilikom njegovog konačnog definisanja, u julu 2015. godine.

Pozicija				
	2013	2014	plan 2015	plan / 2014
A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
I. POSLOVNI PRIHODI	3.464.530	3.600.246	4.029.154	112%
1. Prihodi od prodaje sredstava za zaštitu bilja	2.397.055	2.632.225	2.731.845	104%
2. Prihodi hladnjače	283.377	313.237	284.164	91%
3. Prihodi od poljoprivredne proizvodnje	61.843	171.402	273.047	159%
4. Prihodi od prodaje robe	518.280	472.894	776.648	164%
5. Promena vrednosti zaliha učinaka	159.399	(72.104)	(66.680)	
6. Ostali poslovni prihodi	44.576	82.592	30.131	36%
II. POSLOVNI RASHODI	2.665.097	2.794.196	3.160.985	113%
1. Nabavna vrednost prodate robe	464.775	441.904	676.849	153%
2. Troškovi materijala za izradu	1.403.426	1.490.487	1.543.842	104%
3. Troškovi zarada, naknada zar. i ost. lič. rashodi	364.202	364.614	397.950	109%
4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	82.312	78.210	80.859	103%
5. Ostali poslovni rashodi	350.382	418.981	461.485	110%
III. POSLOVNA DOBIT	799.433	806.050	868.169	108%
IV. POSLOVNI GUBITAK				
V. FINANSIJSKI PRIHODI	121.555	230.978	146.500	63%
VI. FINANSIJSKI RASHODI	34.432	37.397	44.400	119%
VII. OSTALI PRIHODI	413.324	350.213	424.016	121%
VIII. OSTALI RASHODI	457.283	508.488	480.044	94%
IX. DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA	842.597	841.356	914.240	109%
X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
B. DOBIT PRE OPOREZIVANJA	842.597	841.356	914.240	109%
C. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA				
D. POREZ NA DOBIT	83.166	83.933	91.881	109%
E. NETO DOBIT	759.431	757.423	822.359	109%
F. NETO GUBITAK				

Planirano povećanje prihoda od prodaje u 2015. je za 12%, a struktura je sledeća:

- *Gotovi proizvodi na domaćem tržištu, 2,58 milijardi dinara.* Rast prihoda od 7% je uglavnom planiran na proizvodima sopstvene robne marke.
- *Gotovi proizvodi na inostranom tržištu, u vrednosti od 1,2 miliona €.*
- *Prihodi hladnjače, u vrednosti od 2,3 miliona €.* Ovaj prihod je planiran na osnovu vrednosti neprodane robe roda 2014. i na osnovu pretpostavke da ćemo u 2015. otkupljivati malinu samo na području Arilja, kako je napomenuto na početku ovog Poglavlja.
- *Prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda, u visini od 273 miliona dinara.* U ovu grupu se ubrajaju poljoprivredni proizvodi sa naše zemlje, kao i proizvodi koji su rezultat zajedničke proizvodnje sa našim partnerima (merkantilna i semenska roba). Ovaj prihod je planiran na osnovu vrednosti neprodane robe roda 2014. godine i pretpostavke da česvi poljoprivredni proizvodi roda 2015. biti prodati do kraja kalendarske godine.
- *Prihodi od prodaje robe, u visini od 777 miliona dinara.* U ovu grupu proizvoda se ubraja roba koju nabavljamo u kompenzacionim poslovima, radi naplate svojih potraživanja, ali i roba kojom finansiramo zajedničku poljoprivrednu proizvodnju.

Promena vrednosti zaliha je procenjena na osnovu strukture planirane prodaje i proizvodnje u 2015. godini i sigurno će biti podložna izmenama, naročito u poslednjem kvartalu, kada se bude definisao konačan plan proizvodnje za ovaj period.

Ostali poslovni rashodi su planirani srazmerno obimu proizvodnje i prodaje, kao i očekivanoj inflaciji za 2015. godinu. Najznačajnije stavke u ovoj grupi troškova su proizvodne usluge vezane za poljoprivrednu proizvodnju i preradu maline (119 miliona dinara); usluge istraživanja i registracije proizvoda (94 miliona dinara) i usluge marketinga (47 miliona dinara).

Analize mogućih scenarija

Rizici koji mogu negativno da utiču na finansijski plan za 2015. godinu su uglavnom oni iz grupe operativnih rizika (neostvarenje plana prodaje, neadekvatno formiranje prodajnih cena, valutni rizik, nenaplativost potraživanja).

Najznačajniji uticaj na naše poslovanje svakako imaju rizici neostvarenja plana prodaje sredstava za zaštitu bilja na domaćem tržištu, kao i snižavanje prodajnih cena za ovu grupu proizvoda usled pritiska konkurencije. U tekstu ispod je prikazan ilustrativan uticaj ova dva rizika.

Varijanta I

U ovoj varijanti je razmatrana situacija ostvarenja plana domaće prodaje sredstava za zaštitu bilja u vrednosnom i količinskom obimu od 90%.

Varijanta II

Ovo je najpesimističnija varijanta – smatramo da se ostvario scenario iz Varijante I i da su prosečne ostvarene neto cene niže za 5% od planiranih.

Pozicija	IZNOS U HILJADAMA DINARA					
		PLAN	PLAN	3/2	PLAN	4/2
	2014	2015	var I	%	var II	%
	1	2	3		4	
A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA						
I. POSLOVNI PRIHODI	3.600.246	4.029.154	3.911.597	97%	3.795.372	94%
1. Prihodi od prodaje sredstava za zašt.bilja	2.632.225	2.731.845	2.473.565	91%	2.357.340	86%
2. Prihodi hladnjače	313.237	284.164	284.164	100%	284.164	100%
3. Prihodi od prodaje polj.proizvoda	171.402	273.047	273.047	100%	273.047	100%
4. Prihodi od prodaje robe	472.894	776.648	776.648	100%	776.648	100%
5. Promena vrednosti zaliha	-72.104	-66.680	74.042		74.042	
6. Ostali poslovni prihodi	82.592	30.131	30.131	100%	30.131	100%
II. POSLOVNI RASHODI	2.794.196	3.160.985	3.160.985	100%	3.160.985	100%
1. Nabavna vrednost prodate robe	441.904	676.849	676.849	100%	676.849	100%
2. Troškovi materijala za izradu	1.490.487	1.543.842	1.543.842	100%	1.543.842	100%
3. Troškovi zarada, naknada i ost.lič.rashodi	364.614	397.950	397.950	100%	397.950	100%
4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	78.210	80.859	80.859	100%	80.859	100%
5. Ostali poslovni rashodi	418.981	461.485	461.485	100%	461.485	100%
III. POSLOVNA DOBIT	806.050	868.169	750.612	86%	634.387	73%
IV. POSLOVNI GUBITAK						
V. FINANSIJSKI PRIHODI	230.978	146.500	146.500	100%	146.500	100%
VI. FINANSIJSKI RASHODI	37.397	44.400	44.400	100%	44.400	100%
VII. OSTALI PRIHODI	350.213	424.016	424.016	100%	424.016	100%
VIII. OSTALI RASHODI	508.488	480.044	446.468	93%	431.359	90%
IX. DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA	841.356	914.240	830.260	91%	729.144	80%
X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA						
B. DOBIT PRE OPOREZIVANJA	841.356	914.240	830.260	91%	729.144	80%
C. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA						
D. POREZ NA DOBIT	83.933	91.881	83.441	91%	73.279	80%
E. NETO DOBIT	757.423	822.359	746.819	91%	655.865	80%
F. NETO GUBITAK						

Navedene varijante poslovnog rezultata treba shvatiti kao grubu ilustraciju uticaja faktora rizika na rezultat poslovanja kompanije. Izvesno je da ćemo, u slučaju ostvarenja nekih od identifikovanih rizika, menjati svoju poslovnu politiku u skladu sa prilikama na tržištu i na taj način nastojati da minimiziramo loše uticaje po svoje poslovanje.

8 TEKUĆE POSLOVANJE U 2015. GODINI

Do trenutka sastavljanja ovog Izveštaja, naše poslovanje se odvijalo u granicama planiranih aktivnosti.

U martu 2015. godine je osnovano novo zavisno društvo: GALENIKA – FITOFARMACIJA d.o.o., sa sedištem u Brezovici pri Ljubljani, Slovenija (MB 6813313000). Osnovni razlog osnivanja društva je administrativne prirode i vezan je za predaju registracionih dosijea za naše proizvode EU regulatornim vlastima. Naime, podnosilac zahteva za registraciju sredstva za zaštitu bilja u EU mora biti kompanija sa sedištem u nekoj od zemalja članica EU. Nova kompanija nema zaposlenih lica, a osnivački kapital je 7.500 EUR (zakonski minimum u Sloveniji).